ISSN 2591-2429

GEOUM

Številka 8

Revija študentov geografije Univerze v Mariboru
2023/2024

GEOum

Letnik 8, številka 8
Oktober 2025
ISSN: 2591-2429
E-pošta: urednistvo.geoum@gmail.com
Naslov: Društvo študentov geografije Maribor, Koroška cesta 160, 2000 Maribor
Odgovorni urednik: Špela Leva
Uredniški odbor: Andraž Sovič, Žiga Majcen, Hana Urankar, Klemen Bedök, Marko Fišer
Oblikovanje in računalniški prelom: Špela Leva
Lektoriranje: Gabriela Brodnjak, Katja Jarc
Avtorica logotipa: Laura Pintarič
Fotografija na naslovnici: Maja Horvat
Financer: Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Mariboru
Revija je brezplačna

VSEBINA

NAGOVORA **1**

NAGOVOR UREDNIKA 1

NAGOVOR TUTORKE 1

DOGODKI NA ODDELKU **2**

LETNI KONGRES 2024 NA POLJSKEM 2

POTOPISI **9**

VIETNAM – TAM, KJER NARAVA SREČA ZGODOVINO 9

SKANDINAVSKA PUSTOLOVŠČINA PRI 23. LETIH

IN KORAK BLJIŽJE NOVIM SANJAM 15

»KAO DA HE BILO NEKAD« - BEOGRAJSKA

JUGONOSTALGIJA 22

RAZŠIRI SVOJA OBZORJA **33**

PRAKSA, PRIPRAVE NA PRAKSO IN UČNE NASTOPE

KOT PEDAGOŠKI ŠTUDENT (lastne izkušnje) 33

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI IN TURIZEM V OBČINI

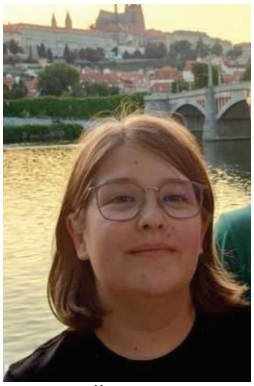
SLOVENSKA BISTRICA 36

FOTOGRAFSKI NATEČAJ **49**

VIRI IN LITERATURA **50**

NAGOVORA

NAGOVOR UREDNIKA

Slika 1: Špela Leva

Za vas smo tudi letos pripravili novo številko študentske revije GEOum. V njej je tudi tokrat zbranih 6 prispevkov, ki vam lahko popestrijo dan. Revija vam ponuja vpogled v dogajanje na letnem kongresu zveze EGEA ter potopise, ki vas bodo popeljali na dogodivščine v Vietnam, Srbijo in na Norveško. Nismo pozabili niti na strokovne članke, kjer si boste lahko prebrali članek o značilnostih in turizmu v občini Slovenska Bistrica. Na voljo vam je tudi vpogled v magistrski pedagoški študij geografije.

Želim vam prijetno branje GEOuma!

NAGOVOR TUTORKE

Z novim študijskim letom 2024/2025 sem že tretje leto zapored prevzela vlogo tutorke na oddelku za geografijo. Oddelek za geografijo je majhen oddelek, vendar smo študentje med seboj povezani in v dobrih odnosih s profesorji. Naloga tutorke mi je znana, vendar je vsako leto odlično videti nove obraze in nove generacije geografov, ki jim lahko pomagam z uvajanjem v študijsko življenje. Sodelovanje z Društvom študentov geografije in Egeo Maribor je letos boljše, saj smo tako tutorka kot tudi upravni odbor društva sestavili super ekipo, ki odlično sodeluje.

Slika 2: Hana Urankar

Preteklo študijsko leto je potekalo brez večjih težav, med drugim smo izvedli tri tradicionalne dogodke. Prvi je bil v mesecu novembru s praznovanjem rojstnega dneva Društva študentov geografije Maribor, ki smo ga proslavili s prigrizki in potopisnim predavanjem. Poleg tega smo izdali novo številko revije GeoUm, ki nam študentom omogoča prvo objavo. Največji izmed projektov je gotovo izid nove številke revije, ki je sestavljena iz člankov, ki so jih napisali študenti geografije in tudi ostali, ki morebiti niso del geografskega oddelka. Pri izdaji same revije se je ponovno pokazala povezanost geografskega oddelka v sodelovanju z drugimi oddelki Filozofske fakultete Maribor. Poleg tega sem kot tutorka geografije v sodelovanju s tutorko zgodovine izvedla zgodovinarsko-geografski piknik, kjer smo se družili ob žar dobrotah in pijači. Tukaj se lahko družimo pred koncem poletnega semestra in obenem sprostimo pred začetkom poletnega izpitnega obdobja.

Ob branju nove številke revije GEOum vam želim obilo užitka in odkrivanja novih geografskih zanimivosti!

LETNI KONGRES 2024 NA POLJSKEM

Kaj sploh je letni kongres? Okrajšava angleškega izraza je AC in spada v skupino tradicionalnih kongresov zveze EGEA. Vsako leto se, če je oddana vsaj ena ustrezna prijava, organizira po en regionalni kongres za vsako izmed regij, na katere se deli EGEA. Leto 2024 je bilo zadnje leto, ko so bili organizirani štirje regionalni kongresi, EMRC (Euromeditterranean regional congress), NBRC (North & Baltic regional congress), ERC (Eastern regional congress) in WRC (Western regional congress). Regionalni kongresi so običajno za 1 dan krajši od letnega in potekajo spomladi, letni kongres pa je največji in poteka v septembru.

AC24 je potekal od 9. do 14. septembra 2024 v kraju Kościelisko na jugu Poljske. Šest študentov slovenskih entitet se je udeležilo dogodka, pet od teh nas je tja šlo skupaj v enem avtomobilu. Potovanje smo si podaljšali še s štiridnevnim izletom z avtom po Slovaški.

Slika 1: Odhod iz Slovenije (Bedök, 2024)

V dopoldanskih urah četrtka, 5. septembra 2024, me je pred hišo pričakal avtomobil štirih študentov geografije na Univerzi v Ljubljani. V prtljažnik nam je uspelo stlačiti mojo prtljago, nakar smo se s sončne in tople Štajerske odpravili proti severovzhodu. Po avtocesti smo se peljali čez Avstrijo, mimo Gradca in Dunaja ter prispeli v Bratislavo, našo prvo lokacijo. Na Slovaškem smo preživeli 4 noči. Prvi dan smo si ogledali prestolnico in tam tudi prenočili. Presenetile so me podobnosti med Bratislavo in Mariborom, kot so mestni grb, izgled mesta iz ptičje perspektive (reka Donava preseka Bratislavo na severni in južni del, podobno kot Drava preseka Maribor in stari center mesta, ki je lociran v severni polovici mesta) ter velika podobnost med slovaškim jezikom ter štajerskim dialektom slovenščine. Že pri kosilu v tradicionalni slovaški restavraciji smo odkrili svojo naklonjenost češkoslovaški gazirani sladki pijači Kofoli, za katero smo ugotovili, da je najboljša v točeni obliki. Strinjali smo se, da je točena Kofola veliko boljša od tiste iz plastenke. Večer smo izkoristili za obisk bara, ki svojim strankam nudi velik nabor družabnih iger. Ta večer se nam je močno vtisnil v spomin in smo se ga veselili, vse odkar smo organizirali izlet.

Drugi dan smo se po zajtrku na bratislavski tržnici odpravili severovzhodno in se ustavili v Trnavi, kjer smo spili kavico v kavarni, ki se nahaja v tamkajšnji nekdanji sinagogi. Pot smo nadaljevali mimo Trenčina do parkirišča, od kod smo se odpravili na pohod na Súľovske kamne in na ogled ostankov gradu Súľov. Pohod ni bil preveč zahteven in na poti je bilo le malo drugih pohodnikov. Proti večeru smo se pripeljali v Žilino, kjer se je nahajal naš naslednji apartma. Večerjali smo v mestu samem, in sicer v Žilinski Kozlovni pivnici, kjer smo poskusili tudi nekatere lokalne dobrote. Ta večer smo bili precej utrujeni in smo zaspali prej, kot smo pričakovali.

Naslednje jutro smo se iz apartmaja odpravili proti najbližjemu Lidlu, ki se je nahajal na poti do naše naslednje lokacije. Na parkirišču tega Lidla smo zajtrkovali in spili kavico, nato pa smo se odpeljali proti vzhodu do parkirišča za pohodniško destinacijo Jánošíkové Diery. Kljub naši dobri kondiciji smo se odločili za lažjo pot, ki je bila prav tako zelo lepa. Pot skozi soteske je urejena s pomočjo kovinskih mostičkov, stopnic in lestev. Zaradi dobre dostopnosti, lepega vremena in dejstva, da je bila sobota, je bilo na poti zelo veliko drugih pohodnikov. Pot nas je popeljala tudi skozi gozd, ki se je proti koncu odprl v mirno jaso z majhnim naklonom. Na tem travniku smo se spočili, medtem ko nas je grelo pozno poletno sonce. Obedovali smo v precej turistični koči, ki je že na prvi pogled imela nadstandardni videz. Hrana je bila dobra, v času kosila pa je začelo močno deževati. Po dežju je spet sijalo sonce in od naše mize smo imeli razgled na mavrico. Naslednja destinacija je bil naš zadnji apartma na Slovaškem v kraju Lúčky, kjer smo najeli tradicionalno kmečko hišo s staro kmečko kuhinjo in avtentičnim vonjem notranjih prostorov. Ta večer smo izkoristili za obisk lokalnega javnega kopališča, ki ima bazen s toplim vrelcem.

Slika 2: Kopanje v Lúčkem (Bedök, 2024)

V Lúčkem smo apartma najeli za dve noči, tako da smo lahko odvečno prtljago pustili v sobah. Peljali smo na sever do gradu Orava. Na poti smo občudovali velikost bližnje mešalnice betona. Na gradu je bilo veliko turistov in en par je v času našega obiska grad izkoristil za poročne fotografije. Zbirka na gradu je precej obširna, imajo tudi manjšo razstavo o filmih, ki so bili snemani na njem in med njimi je bil tudi slavni film Nosferatu iz leta 1922. Po manjšem obroku v restavraciji pod gradom je sledila pot do cerkve Gotický kostol Všetkých svätých, ki je na UNESCO-vem seznamu svetovne dediščine. Kljub urniku odprtja, ki je bil naveden na vratih, je bila cerkev ob našem prihodu žal zaprta. Sledila je vožnja do vasi Vlkolínec, ki je prav tako na UNESCO-vem seznamu. Vas Vlkolínec je v celoti ohranjena v tradicionalnem stilu. Večina hiš je lesenih in v nekaterih ljudje še vedno prebivajo. Vse je zelo lepo urejeno in vzdrževano, barve hiš so žive in raznolike. Sprehod po tej vasici res daje občutek, kot da si se popeljal v preteklost. Iz prodajalnice spominkov sem poslal tudi razglednico našemu društvu. Prihod nazaj v Lúčky so ostali izkoristili za kopanje v bazenu, v katerega teče slap. Večerjali smo v piceriji nasproti glavnega zdravilišča v vasi. Ker smo vedeli, kaj nas čaka, smo se odločili, da se zadnjo noč pred kongresom res dobro naspimo.

Naslednje jutro smo spakirali vse svoje stvari v avto in se odpeljali proti meji s Poljsko. Na poti smo se ustavili na zadnji postojanki na Slovaškem, pri Rio de Klin, kjer smo videli največji kip Jezusa Kristusa v celotni državi. Nad velikostjo kipa sem bil sicer rahlo razočaran. Lokacija kongresa je bila precej blizu in udeležili smo se ga tik pred otvoritveno slovesnostjo. Ob prihodu smo pozdravili vse mednarodne prijatelje in se namestili v svojih sobah. Na otvoritveni slovesnosti nas je sprejel župan upravne enote Kościelisko. Ob otvoritvi kongresa je imel govor tudi profesor z Univerze v Krakovu.

Otvoritvi je sledila večerja, nato pa prvi tematski večer, katerega tema je bila poljska poroka. Vsi organizatorji so se oblekli v poljska tradicionalna poročna oblačila. Moški so nosili črne hlače in bele srajce, nekateri so oblekli tudi sakoje in tradicionalne črne klobuke, okrašene s školjkami. Ženske so pa nosile obleke svetlejših barv s cvetličnimi vzorci. Veliko udeležencev se je odelo v ta oblačila, precej smo izstopali Slovenci, saj smo

se vsi oblekli in s tem navdušili Poljake. Na začetku večera smo prisostvovali nekaterim tradicionalnim igram s poljskih porok ter tako boljše spoznali organizatorje kongresa in poljsko kulinariko. Kasneje je prišla na vrsto še folklorna skupina dveh parov, ki sta plesala na glasbo tradicionalne skupine, le-ta pa je demonstrirala različne inštrumente, pravila plesa in poroke. Vzdušje je bilo odlično in veliko udeležencev se je pridružilo skupini na plesišču. To noč sem spal zelo malo, zaradi sostanovalca, ki je smrčal.

Slika 3: Večer poljske poroke (Bedök, 2024)

Jutranja budnica je zmotila naš močno potreben počitek. Na srečo je vsaka soba imela svojo kopalnico, tako da ni bilo strahu pred gnečo, saj smo bili v sobi le štirje. Zajtrku in kavici je za nas, predstavnike entitet, sledila prva porcija generalne skupščine, ki je običajno najtežja. Na srečo so bili naši stoli udobni. Tega dne je bil izveden tudi prvi del delavnic in jaz sem se udeležil tiste, kjer smo se ukvarjali z daljinskim zaznavanjem in gozdovi. Izvedeli smo veliko o glavnih škodljivcih v gozdovih in kako jih zaznavamo. Odšli smo tudi v gozd, kjer smo jih poskušali najti. V gozdu smo tudi prepoznavali vrste dreves in izmerili pH vrednost tal.

Večerji je sledil kulturni bazar, ki je le ena izmed tradicij kongresa. Vsaka država, ki ima vsaj enega udeleženca, na kongresu dobi svojo mizo. Tukaj se razstavi vsa hrana in pijača, ki jo udeleženci iz te države prinesejo s seboj z namenom, da se predstavijo. Za tem potekajo izmene, nekaj časa si pri svoji mizi in drugim ponujaš kulinariko lastne države, nekaj časa pa tavaš okoli pri drugih mizah ter poizkušaš, karkoli se ti zdi zanimivo. Ob prijavi na kongres je moral vsak udeleženec oddati naslov najljubše pesmi iz svoje države in v času bazarja so bile te pesmi tudi predvajane.

Slika 4: Slovenska miza na kulturnem bazarju (Bedök, 2024)

Naslednje jutro se je veliko ljudi počutilo slabo. Nekaj jih je moralo tudi v bolnišnico. Kasneje se je izvedelo, da v kraju razhaja norovirus. V 48 urah je imela velika večina vseh udeležencev kongresa simptome okužbe. Na srečo sem bil jaz eden redkih, ki se je kljub popolnem ignoriranju vsakršnih preventivnih ukrepov (z izjemo umivanja rok) tej usodi izognil. Organizatorji so bili opravičeno zelo zaskrbljeni. Na srečo so skoraj vsi okrevali v manj kot osmih urah, kljub temu je bilo veliko načrtovanega odpovedano. Generalna skupščina je bila vseeno izvedena, enako velja za drugi del delavnice, kjer smo spoznali orodje Google Earth Engine in ga uporabili za analizo požara. Predstavniki entitet smo se morali pred večerjo udeležiti tudi zadnjega regionalnega sestanka pred prestrukturiranjem regij, na katerem je bilo najbolj zanimivo videti vse nove obraze, ki so nadomeščali svoje prvotno planirane bolne predstavnike.

Za ta dan je bil načrtovan umirjen večer, ki je bil še toliko bolj miren zaradi velikega števila ljudi, ki so bili bolni v svojih sobah. Izmed Slovencev ni do takrat zbolel še nihče, kar je verjetno odlični pokazatelj naše higiene. Še vedno smo se pa zavedali, da lahko kdorkoli od nas začne kazati simptome in zavoljo tega smo se ta večer skrili v avtodom, s katerim je šesta Slovenka prišla na kongres. Eden izmed mojih sostanovalcev je bil prav tako Slovenec, dober prijatelj z Univerze v Ljubljani in odločila sva se, da bova to in vse ostale noči prebila v svoji sobi, medtem ko so se ostali odločili prespati v avtodomu. Le kratek čas po tem, ko sem zapustil avtodom, so prvi začeli kazati znake okužbe.

Zaradi velikega števila bolnih ali okrevajočih ljudi je bilo nekaj ekskurzij odpovedanih. Med odpovedanimi je bila med drugim ekskurzija, katere bi se moral udeležiti tudi sam. Vsi, ki nas je doletela ta usoda, smo lahko ponovno izbirali med tremi pohodi, ki so bili na voljo. Jaz sem se za vsak slučaj odločil za najlažji pohod, ki je bil zelo prijeten. Naša vodnica je povedala veliko o Poljski in narodnem parku, po katerem smo hodili. Predstavila nam je tudi način vzdrževanja. Zanimivo je bilo slišati o kontrastu glede poseganja med Poljsko in Slovaško. Poljska ima načelo prepuščanja narave same sebi,

medtem ko je Slovaška po sunkovitem vetru, ki je prizadel gozdove na delu gorovja Tatre, hitro posadila sadike. Na pohodu smo pojedli vnaprej spakirano malico. Po vrnitvi smo se predstavniki entitet udeležili sestanka novih regij, kjer smo se prvič srečali v okviru treh novih regij, ki so zamenjale prejšnje štiri. Na tem sestanku je bilo na moje veselje veliko poznanih obrazov.

Zvečer je potekal time machine party, ki se je začel s hiti prve polovice 19. stoletja, glasba pa je vsako uro napredovala za eno desetletje. Udeleženci smo se morali obleči v stil svojega najljubšega desetletja. Slovenska delegacija se je poenotila, in sicer smo se enotno odločili, da bomo oblečeni v stil iz devetdesetih let. Na plesišču, ki se je do četrtka precej napolnilo, saj je veliko ljudi do takrat že dovolj okrevalo, smo Slovenci precej izstopali. Ponovno se je pokazal naš trud. Zelo dobro smo se ujeli in večer preživeli v odličnem vzdušju.

Slika 5: Time machine party (Bedök, 2024)

Petkov program se je začel z volilnim delom generalne skupščine, kjer smo predstavniki glasovali po željah svoje entitete ter opravili vse uradne obveznosti. Kasneje smo tudi dokončali delavnico in pripravili predstavitev zanjo. Vsaka delavnica se je morala predstaviti in pokazati, kaj so udeleženci na njej počeli in na tak način smo lahko videli, kaj so delali drugi.

Pred večerjo smo imeli tudi zaključno ceremonijo, na kateri je bilo veliko zadrževanja solz. Zrak je bil prežet s čustvi. Kljub temu da so minile komaj štiri noči, se je v preteklih dneh zgodilo toliko stvari, da smo se kot skupina močno povezali in se navadili medsebojne družbe. Po večerji smo imeli tudi tradicionalno dražbo, na kateri so se prodajale stvari, ki so bile darovane s strani udeležencev. Zbran denar se je razdelil med dobrodelno organizacijo za pomoč Ukrajini in support fundom, podpornim aparatom, ki pomagajo članom zveze EGEA, da si krijejo stroške potovanja za izobraževalne in uradne dogodke zveze. Dražba je bila zelo zabavna, v veliki meri zaradi svojih odličnih voditeljev.

Poslovilna zabava ni pritegnila veliko plesalcev, saj so morali na ta večer prestaviti karaoke in čakalna vrsta za pesmi, je bila hitro zelo dolga. Zaradi tega smo se nekateri Slovani zbrali v jedilnici in se odločili ponoviti fenomen z regionalnega kongresa v Kranjski Gori, kjer smo se odločili, da se ne bomo pogovarjali v angleščini, kot je zaželeno. Vsak je govoril v svojem maternem slovanskem jeziku. Za doseganje medsebojnega razumevanja sta bila dovoljena le materni jezik vsakega posameznika in pantomima. Ta večer mi bo ostal v spominu, saj sem se dodobra nasmejal. Veliko ljudi je ta večer sicer igralo namizne igre ali igre s kartami. Nekateri udeleženci so se že poslavljali, saj so morali oditi že zgodaj zjutraj, preden bi se ostali prebudili.

Zadnje jutro je bilo precej drugačno od vseh ostalih. Območje kongresa je bilo posejano s prtljago, večina ljudi pa je bila v postopku poslavljanja že pred zajtrkom. Potem ko smo prvi del prtljage znosili v avto, smo opazili, da je ena guma popolnoma prazna. Na srečo smo si lahko izposodili črpalko za zrak ter gumo »za prvo silo« napolnili. Zavedali smo se vremenske napovedi, ki je kazala nevihto v Avstriji, skozi katero smo se morali prebiti. Medtem je bilo na Poljskem vreme precej jasno in brez vsakršnih padavin.

Potem ko smo se poslovili od vseh prijateljev, ki smo jih ob sprehodu po nastanitvi še našli, smo se odpravili na pot. Bližje kot smo bili avstrijski meji, slabše je bilo vreme. V okolici Dunaja smo naleteli na močne nalive. Razmere za vožnjo so bile zelo slabe, dan kasneje je bila avtocesta, po kateri smo se peljali, popolnoma poplavljena. Bližje kot smo bili Gradcu, šibkejše so bile padavine in kmalu so bile razmere na cesti normalne. Na poti nazaj smo se ustavili na poznem kosilu v All-you-can-eat azijski restavraciji v Lipnici. Proti večeru smo prispeli v Miklavž na Dravskem polju, kjer sem izstopil. Ostali so pot nadaljevali proti Ljubljani.

Klemen Bedök

VIETNAM – TAM, KJER NARAVA SREČA ZGODOVINO

Vietnam je dežela kontrastov. Dežela, v kateri najdemo mesta, ki izgledajo, kot da bi na letališču stopili na napačno letalo in odleteli v Združene države Amerike, in dežela ljudi, ki živijo v majhnih kolibah in barakah na obrobju mest. Vietnam je resnično dežela nasmehov. Ljudje so izjemno spoštljivi in prijazni, vsak ti je takoj pripravljen pomagati in podati kakšen nasvet, ko si izgubljen med neskončnimi ulicami 10 milijonskega mesta na jugu Vietnama – Ho Chi Minh Citya, bolje poznanega kot Saigon.

Če nekoliko zavrtim film nazaj, lahko omenim, da sva se letos poleti s prijateljem Timom Kokaljem, prav tako študentom Filozofske fakultete v Mariboru, odločila, da bova septembra 2024 odpotovala v Vietnam. Lansko leto tem sva obiskala mogočne Ande Peruja in idilično Karibsko morje Kolumbije. Letos sva se odločila, da bova z letalom odletela na drugo stran sveta – v Vietnam. Zakaj ravno Vietnam? S Timom sva oba ljubitelja zgodovine in želela sva iz prve roke videti posledice vietnamske vojne. Vietnamska vojna je pustila črni madež v vietnamski zgodovini. Ljudje se še danes spopadajo s hudimi posledicami Agenta Orangeja, bojnega plina, ki ga je vojska ZDA v velikih količinah nasula po vietnamskih gozdovih, da bi razgalila površje in da bi tako lažje videli skrite Vietnamce po tunelih in bunkerjih.

O vietnamski vojni bo zagotovo še govora v nadaljevanju potopisa, saj je po njej Vietnam najbolj znan. Drugi razlog, zakaj sva se odločila ravno za Vietnam, je njegova mogočna narava. V Vietnamu najdemo tako tropske plaže Tajskega zaliva in Južnokitajskega morja kot tudi številne slapove in globoke gozdove s skrivnostnimi rovi, v katerih so se pripadniki in podporniki Vietkonga skrivali in poskušali presenetiti vojsko ZDA, zato sem potopis poimenoval »Vietnam – Tam, kjer narava sreča zgodovino«, saj je razmerje med kulturnim in naravnim doživetjem res neverjetno.

Prihod v Vietnam in kulturni šok

Na pot v pustolovščino sva se podala 9. septembra 2024 z ljubljanskega letališča. Po skupno 36 urah potovanja zaradi dolgega prestopa v Istanbulu v Turčiji sva končno prispela v ogromno, kar devet milijonsko mesto, poimenovano po predsedniku Severnega Vietnama med leti 1945 in 1969, Ho Ši Minhu. Ho Ši Minh je bil ena ključnih osebnosti vietnamske zgodovine in simbol boja za neodvisnost Vietnama. Bil je gonilna sila v vietnamskem boju proti kolonialni nadvladi Francozov, ki so vladali v Indokini (Vietnam, Laos in Kambodža). Njegov vpliv je združil raznolike sile v boju za svobodo in neodvisnost Vietnama (BBC, 2014).

Po pristanku sva preko spletne aplikacije *Grab* takoj naročila prevoz z letališča v najin hotel. Na cesti je bil takoj opazen kaos. Bila sva vajena dokaj umirjenega in urejenega prometa v Sloveniji, tam pa sva doživela popoln kontrast. Na cestah ima prednost tisti, ki je najbolj pogumen. Skuterji so švigali eden mimo drugega, upajoč, da ne pride do nesreče. Iskreno me je zelo presenetilo, da v dobrih dveh tednih skoraj nisem videl prometne nesreče na teh kaotičnih cestah.

V hotelu sva odložila stvari in takoj odšla raziskovat nam neobičajno nabito polne ulice, po katerih so se sprehajali tako ljudje kot tudi opice in druge eksotične živali. Kljub pozni uri in časovni razliki sva se odločila, da si ogledava vsaj nekaj glavnih turističnih ulic. Na ulicah je bila takoj opazna razlika v načinu življenja.

Ko vidiš, kako živijo ljudje tam, se zaveš, kako je življenje pri nas v Sloveniji in Evropi urejeno in sistematizirano. To pa ne pomeni, da ljudje tam niso srečni, ampak ravno nasprotno – ulice so bile polne otrok, ki so tudi z domačimi živalmi in raznimi predstavami poskušali zaslužiti kakšen vietnamski dong. Čeprav je revščina očitna, ni manjkalo nasmehov na obrazih ljudi.

V Sloveniji si kot študent težko privoščim obroke v najprestižnejših restavracijah in spanec v hotelih s petimi zvezdicami, ampak tam sem si vse to in še več zlahka privoščil. V Vietnamu je življenjski standard precej nižji kot pri nas. Povprečna vietnamska plača je leta 2024 znašala 670 ameriških dolarjev (Time Doctor, 2024), vendar je treba omeniti, da so razlike v plačah tam veliko večje kot pri nas. Veliko je pripadnikov visokega in nizkega socialnega razreda, srednji razred, kot ga poznamo pri nas, pa je prisoten v veliko manjšem obsegu.

Pot v spalnem avtobusu proti severu

Po štirih dneh, preživetih v tem res ogromnem mestu, sva kupila karte za spalni avtobus in se odpravila v najvišje ležeče mesto na jugu Vietnama, imenovano Dalat. Tukaj naj še omenim, da je bil Ho Ši Minh neverjetno mesto. Zagotovo se mi je najbolj vtisnil v spomin dnevni izlet do delte Mekonga. To je točka, kjer se reka Mekong izliva v Južnokitajsko morje. Tam smo veslali po reki Mekong v majhnih kanujih z non lá na glavi. Non lá je tipičen vietnamski klobuk, ki po obliki spominja na nekakšno piramido. Enkratna izkušnja je bila zagotovo tudi ta, da smo lahko poskusili žganje, v katerem je bila vložena prava kobra. Seveda pa je bila unikatna izkušnja tudi, ko smo se na poti do delte Mekonga ustavili v rovih vietnamskih vojakov, imenovanih Cu Chi rovi. Tukaj smo iz prve roke videli tehnike in načine bojevanja Vietnamskih vojakov, kateri so se v Vietnamski vojni borili proti vojakom vojske ZDA. Najbolj so se me dotaknile zgodbe ljudi, nekdaj okuženih s plinom, imenovanim Agent Orange, ki so ga Američani v ogromnih količinah nasuli po gozdovih. Plin je prodrl do pitne vode in tako povzročil strahovite mutacije na ljudeh. Ti ljudje danes delajo v določenih prilagojenih tovarnah in lahko jih tudi obiščeš, da s tabo delijo svojo življenjsko zgodbo. Vodič nam je izrecno prepovedal pitje vode na tistem območju, saj je ta strup še vedno prisoten in še precej časa bo, zato območje ni poseljeno.

Kot sem omenil, sva nato odšla v Dalat. Pot je trajala šest ur, vendar je bila presenetljivo izjemno prijetna. V Dalat sva se peljala s spalnim avtobusom, kjer vsak potnik dobi svojo posteljo. Lahko rečem, da je bila pot veliko bolj prijetna, kot da bi se peljal z letalom. Postelja je sicer nekoliko manjša in bolj primerna za domačine, saj so v povprečju nekoliko nižji kot Evropejci. Zraven so bili tudi domačini, ki so naju takoj začeli spraševati, od kod sva in kam greva. Ljudje so bili izjemno nasmejani in srečni.

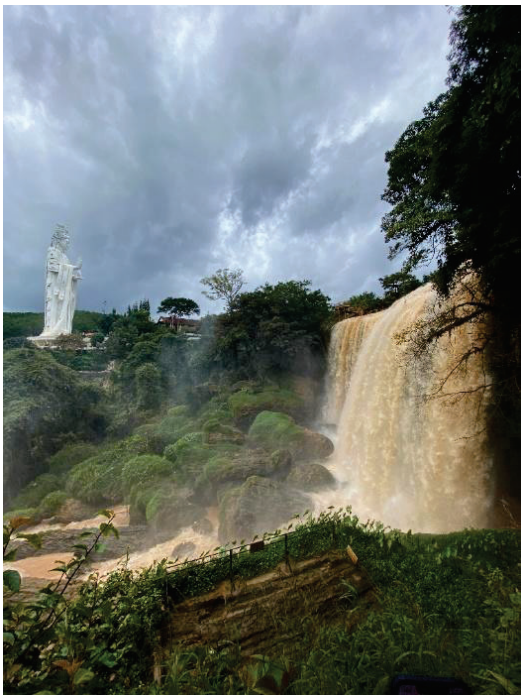
Ko sva prispela v to odmaknjeno mesto, je sledil naslednji šok. V mesto sva prišla ob 22. uri in bila zelo lačna. Seveda sva pričakovala, da bodo restavracije odprte in si bova lahko privoščila zelo okusne riževe rezance na tisoč in en način, vendar sva se pošteno zmotila. V mestu je bilo popolnoma vse zaprto. Na ulicah ni bilo ljudi, tudi nobene trgovine nisva našla. Zakaj takšna situacija? Dalat je mesto na 1500 metrih nadmorske višine in ima precej drugačno podnebje kot večina Vietnama. Temperature so bistveno nižje, in kar je še bolj prijetno, vlaga je precej manjša.

Dalat je zato mesto, ki služi bolj kot počitniški kraj za premožnejše Vietnamce in francoske turiste, kot nama je povedal lokalni turistični vodič. Kot sem že omenil, so si Francozi dolga leta lastili Indokino.

Slika 1: Veslanje po reki Mekong, v delti reke Mekong. Ta simboličen Vietnamski klobuk se imenuje Non lá. Klobuk je izjemno širok in je namenjen skrivanju pred soncem in dežjem, kar je za monsunsko, zelo vlažno in vroče podnebje seveda značilno. (Vuković, 2024)

Dalat je bil zagotovo eden izmed mojih najljubših delov tega potovanja. Tukaj je narava res prečudovita, prepletajo se številni slapovi, jezera in gozdovi. Imela sva srečo, da sva Vietnam obiskala septembra, ko je tukaj deževna sezona in ni toliko turistov kot februarja ali marca. Zaradi te sezone so se slapovi in reke pokazali v vsej svoji veličini. Reke so bile zelo vodnate, zato so bili tudi slapovi izjemno mogočni. Ker gre za gorsko območje, je tukaj veliko slapov. Številne reke imajo tukaj svoje izvire, zato so zelo čiste in mrzle (Vietnam Coracle, 2014). Na območju tega mesta sva videla tudi veliko budističnih podob, med drugim tudi najvišji ženski kip Bude na svetu, ki v višino meri nekaj več kot 70 metrov. Vietnam je z vidika religije zelo zanimiva država. V veliki večini (70 % prebivalstva) prevladujejo razna lokalna verovanja. 13 % prebivalstva je budistov, 7 % katolikov, zastopani pa so tudi protestanti, muslimani in seveda ateisti (Asia Society, 2024).

Slika 2: Na sliki je prikazan slap v okolici Dalata, imenovan Slonji slap. V ozadju je lepo viden tudi najvišji ženski kip Bude na svetu, ki v višino meri kar dobrih 70 metrov. V Dalatu sva obiskala 3 slapove, in sicer v sklopu dnevnega izleta. Dnevne izlete je najbolje rezervirati, kar v lokalnih hostelih ali v hotelih, v katerih prespite. Razne spletne strani in agencije, katere ponujajo izlete, si velikokrat vzamejo velike provizije, zato je vse dobro reševati na lokalnem nivoju. (Vuković, 2024)

Rajske plaže Vietnama

Vsi smo seznanjeni z rajskimi plažami Tajske. Vietnam, kot njena sosednja država, nima nič manj rajskih in sanjskih plaž, kot njegova turistično bolj znana soseda. Tajsko sem obiskal septembra 2022 in obe državi imata res prečudovite plaže. Najin prvi teden potovanja je bil več kot odličen. Potovanje se je po treh dneh v Dalatu nadaljevalo na obalo proti severovzhodu. Ponovno sva potovala s spalnim avtobusom, pot pa je trajala približno štiri ure. Odpotovala sva v kraj Nha Trang, kjer sva uživala na rajskih plažah. Tukaj je Vietnam zaživel v svojem polnem sijaju. Ponovno je sledilo veliko presenečenje – napisi v restavracijah, hostelih, hotelih in drugod so bili v cirilici. Sprva nama ni bilo povsem jasno zakaj, nato pa sva se spomnila, da se pomikava vedno bliže severnemu delu Vietnama, kjer je bila do združitve južnega in severnega dela, leta 1975, na oblasti Komunistična partija Vietnama pod močnim vplivom Sovjetske zveze, to pa je eden izmed glavnih razlogov za izbruh vietnamske vojne. V času hladne vojne je bil svet razdeljen na dva bloka – kapitalističnega in demokratičnega, ki je bil pod vodstvom ZDA in Zahodne Evrope ter komunističnega, ki je bil pod vplivom Sovjetske zveze. ZDA niso želele, da bi Sovjetska zveza širila svoj vpliv. Interesi teh držav so trčili v Vietnamu, kar je privedlo do Vietnamske vojne (History.com, 2024).

Če se umaknem od te črne zgodovine Vietnama, naj povem, da je Nha Trang prečudovito mesto. Tukaj lahko poiščete kilometre dolge plaže, na katerih se nahajajo ogromni hoteli. Mesto nekoliko spominja na ameriški Miami. Tukaj pa je bila tudi prelomna točka najinega potovanja. Izjemno sva si želela nadaljevati popotovanje proti severu Vietnama do glavnega mesta, ki leži na skrajnem severu, imenovanega Hanoj. Vodja hostela, v katerem sva spala, nama je dan pred odhodom na sever države povedal, da je vlada izdala opozorilo, da bo severni in osrednji Vietnam močno poplavljen. Na najin plan sva zato preprosto morala pozabiti in ga spremeniti. Imela sva že rezerviran spalni avtobus in hostel v naslednjem mestu, ampak se z vremenom nisva želela igrati. Načrt potovanja sva prilagodila razmeram in se odločila, da bova odšla na skrajni jug Vietnama.

Slika 3: Zemljevid najinega potovanja za lažjo predstavo. Opravila sva dva notranja leta in večkrat sva se med kraji peljala s spalnimi avtobusi. (Vuković, 2024)

Sprememba načrta

Zaradi obilnega deževja in plazov sva bila primorana spremeniti načrt in se odpraviti na skrajni jug Vietnama. Najprej sva s spalnim avtobusom obiskala edine peščene sipine v Vietnamu, v kraju Mui Ne. Ker je bil kraj izjemno majhen in ker je bilo izven turistične sezone, turistov skorajda ni bilo, ampak so bili prisotni zgolj domačini. To nama je bilo zelo všeč, saj sva izkusila pristno življenje Vietnamcev. Za domačine je življenje ob morju izven turistične sezone izjemno stresno, saj turizem prinaša znaten delež prihodka za ljudi, ki živijo in delajo ob obalah Vietnama. Ko ni ne sezone in ne turistov, se domačini večinoma ukvarjajo z ribolovom, kasneje pa v svojih restavracijah pripravljajo ulovljeno hrano. Vietnam je raj za ljubitelje morske hrane. Če želite pojesti porcijo ostrig za 4 evre, je Vietnam prava destinacija za vas.

Kot sem omenil, je bil Mui Ne izjemno tih kraj, zato sva se na 12. dan najinega potovanja odločila, da obiščeva otok na skrajnem jugu Vietnama, ki geografsko gledano že bolj pripada Kambodži, vendar uradno spada pod Vietnam. Otok se imenuje Phu Quoc in to je resnično raj na zemlji. Na otoku sva si najela motorno kolo, s katerim sva raziskala

celoten otok. Dnevni najem skuterja stane samo 5 evrov, kar je za naše razmere in življenjski standard izjemno ugodno. Otok je res nekaj posebnega, saj je dobesedno odrezan od civilizacije. Večina domačinov se ukvarja z ribolovom.
Jug otoka se je zaradi turizma že precej razvil, opazila sva veliko gradbišč, hotelov in stanovanj, v katere vlagajo premožnejši tujci. Turizem v Vietnamu je v velikem vzponu in mnogi pričakujejo, da bodo nepremičnine na tem otoku nekega dne vredne zlata. Sever otoka me je navdušil s svojo lepoto in tam sva najela domačina, ribiča, ki naju je z majhno ladjico zapeljal do obale, na kateri je ležalo polno morskih zvezd.

Slika 4: To je samo ena izmed mnogih rajskih plaž v Vietnamu. Plaža se imenuje Plaža morskih zvezd, saj jih je polno, tako v morju kot na kopnem. (Vuković, 2024)

Na otoku sva preživela štiri dni, nato pa se je najin čas v tej prečudoviti deželi počasi iztekal. Z letalom sva z otoka ponovno odletela v Ho Ši Minh, kjer sva prenočila in izkoristila še zadnji dan v tem mogočnem mestu. 26. septembra zvečer sva ponovno poletela v Istanbul in nato naprej v Ljubljano. V Ljubljani sva se srečala s 15 stopinj nižjimi temperaturami in 50 % manjšo vlago. Promet je bil prava paša za najine živce, ko sva prišla v Ljubljano.

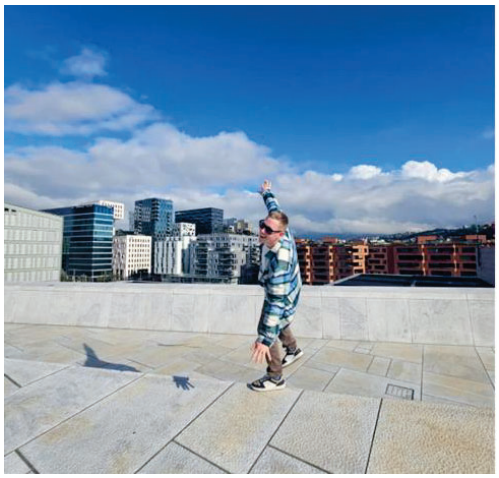
Rok Vuković,
Geografija in zgodovina (1. letnik, 2. stopnja)

SKANDINAVSKA PUSTOLOVŠČINA PRI 23 LETIH IN KORAK BLIŽJE NOVIM SANJAM

Že nekaj let nazaj sem se odločil, da bom pri svojih 23 letih obiskal Norveško. To sem začel načrtovati takoj, ko sem dopolnil to starost, saj sem si želel, da bi ta življenjski mejnik zaznamoval s posebnim potovanjem. Poseben navdih za obisk Norveške sem dobil od svojega očeta, ki je pri svojih 23 letih s stricem in prijatelji odpotoval v Skandinavijo. Vedno sem namreč občudoval njegove zgodbe in želel doživeti nekaj podobnega. Čeprav zaradi finančnih omejitev in časovne stiske še nisem mogel izvesti tako obsežnega potovanja, sem bil odločen, da bom svojo prvo norveško izkušnjo začel z Oslom, glavnim mestom Norveške.

Postavil sem si cilj, da si želim v enem tednu raziskati mesti Oslo in Stockholm, ki je glavno mesto Švedske. Na potovanje sem povabil še svojega bratranca Ambroža in sestrično Evo, s katerima smo kmalu začeli s pripravami. Dogovorili smo se, da si bomo najprej ogledali Oslo, nato pa bomo z vlakom obiskali še Stockholm. Pred izletom smo imeli več srečanj, kjer smo določili termine, rezervirali prenočišča in karte za letalo ter vlak.

Naše popotovanje se je začelo 16. septembra 2024. Iz Zagreba smo z letalom poleteli na južno letališče Oslo Torp. Let smo imeli ob 6. uri zjutraj in pristali okoli 8.40, nato pa smo se z vlakom odpravili do glavne železniške postaje v Oslu. Pot z vlakom je trajala približno eno uro in nam je pustila veliko spominov, saj smo opazovali okolico in jo primerjali z našimi kraji. Naše stanovanje je bilo blizu železniške postaje, ampak ker smo se lahko vselili šele popoldan, smo prtljago pustili na recepciji. Ko smo to storili, smo šli raziskovat okolico.

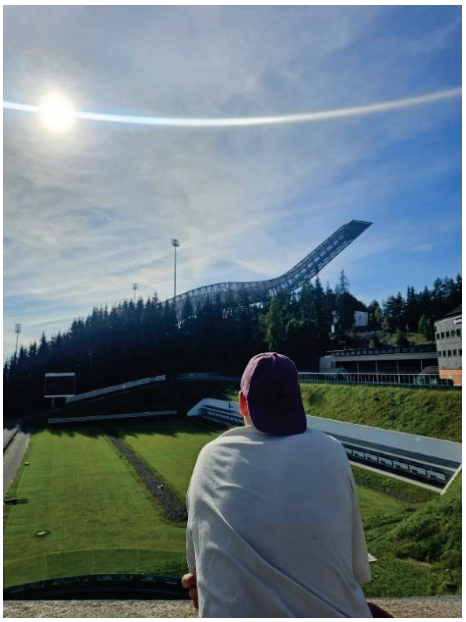

Prvi dan v tem modernem in urejenem mestu nas je takoj pozitivno presenetil. Kamorkoli smo se ozrli, so stale čudovito urejene zgradbe, vsaka s svojo zgodbo in značajem. Za prvi dan smo si zadali, da naj ne bo preveč naporen. Odločili smo se, da spoznamo bližnjo okolico, najdemo nekaj toplega za pod zob in dan zaključimo s sončnim zahodom na Operni hiši v Oslu. Operna hiša, znana po svoji edinstveni arhitekturi, nam je ponudila čudovit razgled na mesto in fjord. Poleg opere smo si ogledali tudi modernejši del mesta, imenovan Barcode, kjer se vrstijo velike, arhitekturno zanimive stolpnice. Navdušile so nas s svojo inovativno zasnovo in sodobnim pridihom. Ob sončnem zahodu, ki je osvetlil te neverjetne zgradbe, smo zaključili dan, in sicer zelo utrujeni od poti, a polni navdušenja za naslednje dni.

Drugo jutro po zajtrku smo se podali na vožnjo s podzemno železnico. Tam smo izvedeli, da na območju Osla uporabljajo mobilno aplikacijo Ruter, preko katere lahko kupiš vozovnico za javni prevoz. Vozovnica velja eno uro in omogoča neomejene vožnje po celotnem območju mesta. Na voljo so tudi večdnevne vozovnice, ki so cenovno ugodne za obsežnejše raziskovanje. Z metrojem smo se najprej odpeljali do parka Vigeland, največjega parka skulptur na svetu, ki ga je ustvaril umetnik Gustav Vigeland. Park vsebuje več kot 200 kipov iz brona, granita in železa, ki prikazujejo človekovo življenje, odnose in čustva. Med najbolj znanimi je kip, "Besni deček" in mogočni monolit z več kot 120 izklesanimi figurami. Po prijetnem sprehodu smo se odpravili na polotok Bygdøy, kjer se nahajajo številni muzeji. Odločili smo se za obisk muzeja Fram, ki je posvečen polarni zgodovini in raziskovanju. V muzeju smo si ogledali ladjo Fram, eno najbolj znanih raziskovalnih ladij, ki je bila uporabljena za odprave na Arktiko in Antarktiko. Ladja je ohranjena v celoti, obiskovalci pa lahko raziskujejo njeno notranjost od kapitanske kabine do skladišč. Navdušila nas je tudi simulacija polarnega mraza, ki ponazarja ekstremne razmere, s katerimi so se srečevali raziskovalci. Ogled muzeja nam je vzel približno dve uri, nato pa smo se sprehodili ob obali, uživali na soncu in svežem zraku ter si nabrali novih moči.

Po preteku določenega časa smo se vrnili v mesto, kjer smo si ogledali kraljevo palačo, mestno hišo, univerzo, gledališče, parlament, katedralo in druge znamenitosti. Sprehod po mestnih ulicah je bil poln življenja, trgovine z znanimi blagovnimi znamkami pa so ustvarjale poseben utrip. Za večerjo smo poskusili lokalni "street food", saj norveška tradicionalna kuhinja ni ponujala jedi, ki bi nas posebej pritegnile. Po večerji smo se vrnili v stanovanje, kjer smo rezervirali izlet z ladjo za naslednji dan.

Naslednje jutro smo po zajtrku, ki smo si ga pripravili s svežimi sestavinami iz bližnje trgovine, odšli do pristanišča. Tam smo se vkrcali na panoramsko ladjo, s katero smo se vozili dve uri ob fjordu. Ladja je plula med številnimi otoki in polotoki, kjer smo občudovali slikovite vikende, ki so jih domačini zgradili na samotnih kotičkih. Med vožnjo smo lahko prisluhnili tudi vodeni predstavitvi o zgodovini fjorda in njegovem pomenu za Oslo. Po vrnitvi v pristanišče smo si vzeli čas za kratek postanek v pekarni, kjer smo uživali v kavi in prigrizkih. Nato smo se z vlakom odpravili do smučarske skakalnice Holmenkollen, ene najbolj prepoznavnih znamenitosti Osla. Skakalnica, ki gosti mednarodna tekmovanja, je impresivna z arhitekturnega in športnega vidika. Sprehodili smo se po smučarskem centru, kjer smo si ogledali tudi biatlonski stadion. Ta dan smo bili presenečeni nad vremenom, saj smo zjutraj na ladji občutili mraz, popoldne pa smo uživali na toplem soncu v kratkih rokavih. Dan smo zaključili z ogledom sončnega zahoda in večernim obiskom modernističnega predela Tjuvholmen, ki je ponoči čudovito osvetljen, posebno pa nas je navdušilo umetno svetleče drevo iz LED lučk, ki je spreminjalo barve.

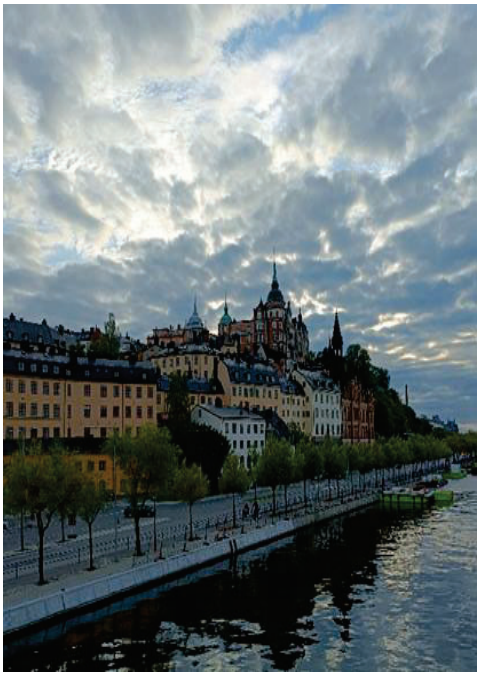

Naš zadnji dan v Oslu smo si prihranili za obisk muzeja Munch, ki je posvečen življenju Edvarda Muncha, enega najbolj znanih norveških umetnikov. Muzej nas je navdušil s svojo moderno arhitekturo in obsežno zbirko umetniških del, ki vključuje več različic znamenite slike Krik. Poleg ogleda umetniških del smo lahko spoznali tudi umetnikovo osebno življenje, ki je bilo predstavljeno skozi zanimivo razstavo. Razgledna točka na vrhu muzeja pa nam je ponudila čudovit pogled na Oslo. Po obisku muzeja smo se odpravili še po zadnje spominke, nato pa na železniško postajo, kjer smo preverili vozni red. Pred odhodom smo si privoščili topel obrok in nakupili zaloge za dolgo vožnjo z vlakom proti Stockholmu.

Naš vlak je odpeljal ob 16.40, v Stockholm pa smo prispeli okoli 23. ure. Pot je trajala nekoliko dlje, zaradi del na železniških tirnicah. Kljub temu je bila vožnja prijetna, saj smo občudovali skandinavsko pokrajino, se pogovarjali in igrali družabne igre, tako da je čas hitro minil. Ko smo prispeli v Stockholm, smo se počutili nekoliko izgubljeni, saj smo se ravno navadili na Oslo, zdaj pa smo se znašli v novem velikem mestu. Na vlaku smo odkrili aplikacijo SL, ki je bila namenjena javnemu prevozu po Stockholmu in je delovala podobno kot Ruter v Oslu. S pomočjo aplikacije smo si že na vlaku kupili tridnevne karte za javni prevoz, saj smo vedeli, da ga bomo v tem mestu pogosto uporabljali.

Naše stanovanje v Stockholmu je bilo na otoku Södermalm, kamor smo prispeli pozno ponoči. Presenetilo nas je, da ni imelo recepcije. Lastnik nam je že prej poslal kode za vhod v apartma. Hitro smo razpakirali in odšli spat, saj smo bili utrujeni od dolge poti.

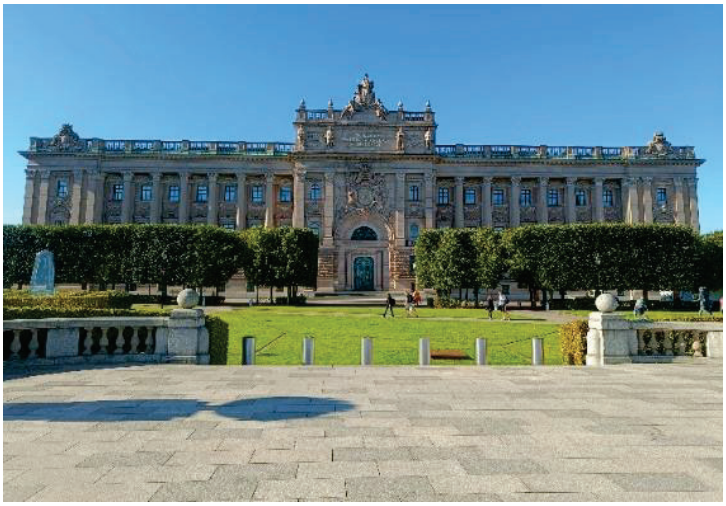
Naslednje jutro smo po zajtrku začeli raziskovati mesto. Najprej smo obiskali trg Stortorget v starem mestnem jedru Gamla Stan, kjer nas je očarala zgodovinska arhitektura in ozko tlakovane ulice. Sprehodili smo se do kraljeve palače, katedrale, parlamenta in drugih znamenitosti. Ob 12. uri smo se vrnili k palači, kjer smo opazovali menjavo straže. Po kosilu smo se odločili za obisk treh muzejev, ki se nahajajo znotraj kraljeve palače. Najprej smo si ogledali prostorne dvorane kraljeve palače, kjer smo občudovali razkošno pohištvo, obleke in opremo, ki so jih uporabljali kralji in kraljice. Nato smo obiskali kraljevo orožarno, kjer nas je navdušila bogata zbirka orožij, kron, draguljev in drugega nakita. Na koncu smo obiskali Muzej zgodovine palače, ki se nahaja pod zemljo. Ta muzej nam je predstavil ostanke starega gradu, na katerih je zgrajena današnja palača. Spoznali smo tudi, kako je grad nastajal skozi stoletja. Dan smo naposled zaključili z obiskom mestne hiše. Preden smo se vrnili v stanovanje, nas je Ambrož popeljal do razgledne točke Mariaberget, kjer smo ob sončnem zahodu občudovali čudovito panoramo Stockholma.

Naslednji dan smo se odpravili na otok Djurgården, kjer je veliko muzejev ter zabaviščni park. Na nas je največji vtis naredil muzej ABBA, posvečen legendarni švedski glasbeni skupini. Muzej je interaktiven in vključuje vse: od zgodovine skupine do možnosti, da sami zapojete njihove največje uspešnice. Po ogledu smo se odločili za vožnjo z ladjo, saj je tudi ta vključena v javni promet. Vožnja je bila sproščujoča, vanjo pa smo vključili tudi vmesni postanek za kosilo. Ob vrnitvi smo se odpravili raziskovat podzemne postaje v Stockholmu, ki so znane po umetniških poslikavah. Vsaka postaja ima svojo tematiko in ogledali smo si nekaj najbolj priljubljenih umetniških poslikav. Preden smo se vrnili v apartma, smo si ogledali še 3 Areno in Avicii Areno, ki sta pomembni koncertni in športni prizorišči.

Zadnji dan smo začeli s sprehodom po parku Vitabergsparken, ki ponuja razgled na mesto in ima čudovito cerkev na vrhu, nato pa smo se vrnili na Gamla Stan, kjer smo na trgu Stortorget opazili otroški maraton. Kasneje smo obiskali muzej Nobelovih nagrad, kjer smo izvedeli veliko zanimivosti o nagradah in prejemnikih. Muzej me je v celoti navdušil in ena izmed stvari, ki mi je bila všeč, je bila ta, da vsak prejemnik Nobelove nagrade muzeju daruje predmet, povezan z njegovim dosežkom. Po kavi in švedski cimetovi roladi smo se sprehodili po starih mestnih ulicah, obiskali najožjo ulico v mestu in se povzpeli na razgledno točko Skinnarviksberget. Ker je bilo vreme oblačno, nismo ujeli sončnega zahoda, a razgled na mesto je bil kljub temu čudovit.

Zvečer smo spakirali svoje stvari, saj smo morali zgodaj vstati, da bi ujeli naš let. Ob 2. uri zjutraj smo zapustili apartma in se z avtobusom odpeljali proti letališču. Pot do letališča je minila v tišini, saj smo se zavedali, da se naše neverjetno potovanje počasi izteka. Ob 6. uri smo vzleteli in leteli proti otoku Krk na Hrvaškem, kjer smo ob 8.30 varno pristali. Na letališče nas je prišla iskati sestra Valentina. Odpeljala nas je še v Malinsko, kjer smo si v miru privoščili zajtrk, po zajtrku pa smo se odpravili proti domu.

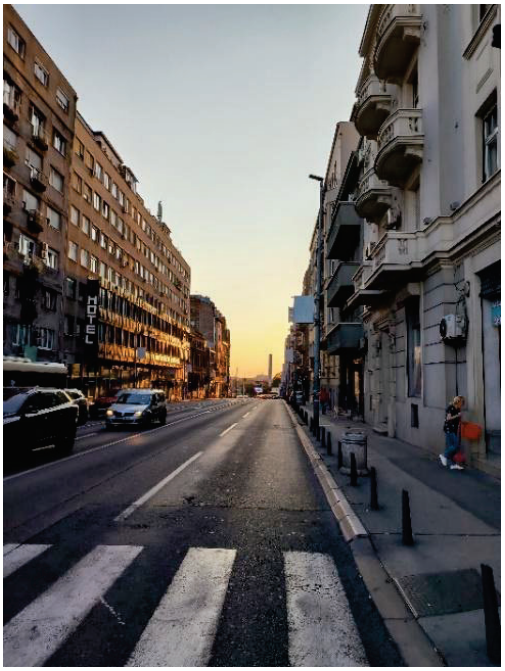
Potovanje, o katerem sem sanjal že leta, se je uresničilo. Obisk Osla in Stockholma mi je prinesel nepozabne izkušnje, čudovite razglede in dragocene trenutke z ljudmi, ki mi veliko pomenijo. Vsak korak na tej poti (od norveških fjordov do švedskih zgodovinskih zakladov) mi je dal občutek izpolnitve in odprl vrata k novim sanjam.

Andraž Sovič
Geografija (1. Letnik, 2.stopnja)

Slika 1: Beograd je skriti evropski biser, ki ponuja marsikaj. Spominki v jugo slogu v Muzeju istorije Jugoslavije (Vrabec, 2024).

September je še zadnji mesec, ko si lahko privoščiš poslednji daljši oddih pred novim napornim študijskim letom. Srbska prestolnica lahko v tem primeru ponudi marsikaj: od izvrstne kulinarike, bogate kulturne in zgodovinske dediščine do pestrega nočnega življenja, vse po zelo prijaznih cenah. Mirni dnevi na plaži, divje noči ob balkanski glasbi, športne dejavnosti in obilne srbske jedi, ambiciozni gledališki festivali ali pivski praznik – Beograd je ena izmed evropskih prestolnic, ki pritegne s svojo očarljivo raznolikostjo in te ne pusti ravnodušnega.

Slika 2: Ponudba prenočišč je v Beogradu zelo pestra: od poceni hostlov do prestižnih hotelov, dobra alternativa so tudi AIRBNB nastanitve. Poceni in zelo urejene sobe boste po zelo ugodnih cenah dobili tudi v samem središču (Vrabec, 2024).

Beograd kot križišče med Orientom in srednjo Evropo

Beograd leži na ločnici med Vzhodom in Zahodom. Že za časa rimskega imperija je bil Beograd stičišče med Srednjo Evropo, Balkanom in Orientom. V Evropi ni veliko mest, ki bi poznala tako burno preteklost in se pohvalila s tolikšnimi poimenovanji v raznih jezikih, kot to velja za Beograd. Keltski in rimski Singidunum, bizantinski Singidon, v obdobju turške vladavine kot Hiša vojn; kot Beograd ali Belo mesto je srbska prestolnica prvič imenovana šele leta 878. Izpostavljena lega Beograda je že zgodaj zbudila apetite številnih evropskih osvajalcev, ki so si želeli prilastiti ta del ozemlja. Mesto so zaznamovale številne bitke, prav tako tudi selitve ljudstev in predvsem svetovne in balkanske vojne v 20. stoletju – na podobi mesta so še danes vidne brazgotine preteklosti.

Preplet jugo pridiha, starega Rima in sodobnosti

Staro mestno jedro se razteza od trga Slavija po ulici Kralja Milana in Knez Mihailovi ulici vse do parka Kalemegdan in Beograjske trdnjave. Ta velja za najpomembnejšo znamenitost mesta. Leži na vzpetini nad sotočjem Save in Donave – zaradi svoje edinstvene lege je bila prostor številnim zgodovinsko pomembnim dogodkom za vso

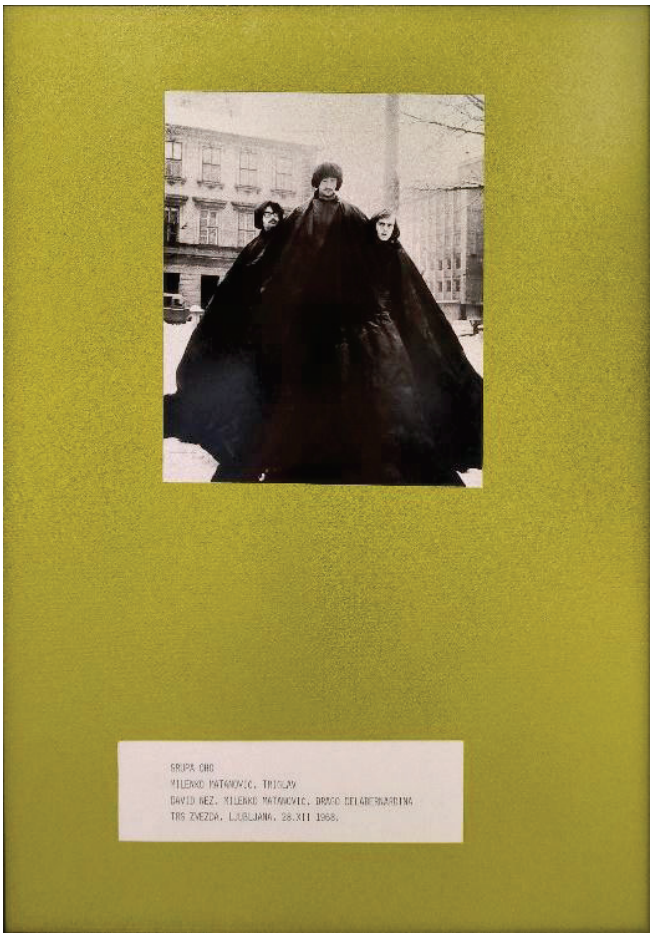
Srbijo in Srednjo Evropo. Pogled s trdnjavskega griča na ustje Save, Novi Beograd, Zemun in ravnice v daljavi za njim je enkraten. Ta kraj so že Turki imenovali hrib za premišljevanje, zaradi imenitnega razgleda.

Slika 3: Kalamegdanska trdnjava ni samo pomembna znamenitost, med Beograjčani je tudi zelo priljubljena točka za druženje in rekreacijo. Ob vznožju se razprostira tudi poletno koncertno prizorišče Barutana. Na fotografiji koncert britansko-ameriškega pop dua Still Corners (Vrabec, 2024).

Novi Beograd, moderni Beograd

Moderni Novi Beograd je na levem bregu Save zrasel v drugi polovici 20. stoletja. Prej je bil ta del eno veliko sejmišče. Tu so postopoma zrasle stolpnice, veliko stanovanjsko naselje in ogromni trgovinski kompleksi. Tu ima svoj sedež tudi Muzej sodobne umetnosti (Muzej savremene umetnosti). V moderni, nekoliko futuristični stavbi muzeja v parku na bregu Save, si lahko ogledamo zbirko približno 35.000 slik, grafik in instalacij sodobnejših srbskih in evropskih umetnikov, npr. Dada Đžuriča, Vlada Veličkovića, Miloša Šobajića, Ljuba Popovića in Marine Abramović, zaloga torej za vse ljubitelje sodobne avantgarde v petih nadstropjih.

Slika 7: Razstavljena so tudi dela slovenskih umetnikov. Živa skulptura Triglav je bila postavljena v središču Ljubljane 30. decembra leta 1968. David Nez, Milenko Matanović in Drago Dellabernardina so akcijo uprizorili kot novoletno darilo prebivalcem Ljubljane (Vrabec, 2024).

V Beograd na morje?!

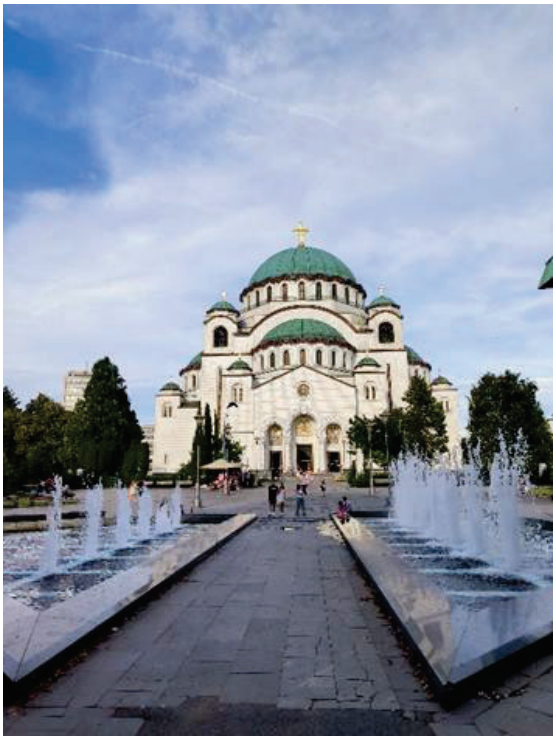
Med domačini in turisti je zlasti poleti priljubljeno osvežujoče kopanje v beograjskem morju. Nekaj kilometrov iz središča so v šestdesetih letih prejšnjega stoletja povezali savski otok Ada Ciganlija s kopnim, tako pa je nastalo umetno jezero, dolgo dobre 4 kilometre vzdolž obale, ki vabi s številnimi restavracijami in lokali, pestra je tudi športna ponudba; skratka pravo morsko letovišče skorajda sredi mestnega betona.

Slika 8: Poleti si lahko skok v Savo privoščite tudi v večernih ali nočnih urah. (Vrabec, 2024)

Še nekaj malega zgodovine Beograda

Spominska cerkev sv. Save je eden izmed novejših simbolov mesta. Gre za največjo sakralno stavbo v Srbiji, ki spada med deset največjih krščanskih cerkva na svetu in je največja pravoslavna cerkev na Balkanu. Na mestu, kjer danes stoji katedrala, naj bi Turki leta 1594 v opomin in svarilo srbskemu ljudstvu zažgali kosti njihovega najpomembnejšega svetnika Save, ki je bil prvi metropolit srbske cerkve. Cerkveni kompleks v srbsko-bizantinskem slogu so začeli graditi leta 1935, vojne in čas komunizma so njegovo gradnjo začasno zaustavili, tako da je bila gradnja končana šele leta 1989. Poleg spominske cerkve Sv. Save stoji tudi Srbska narodna knjižnica.

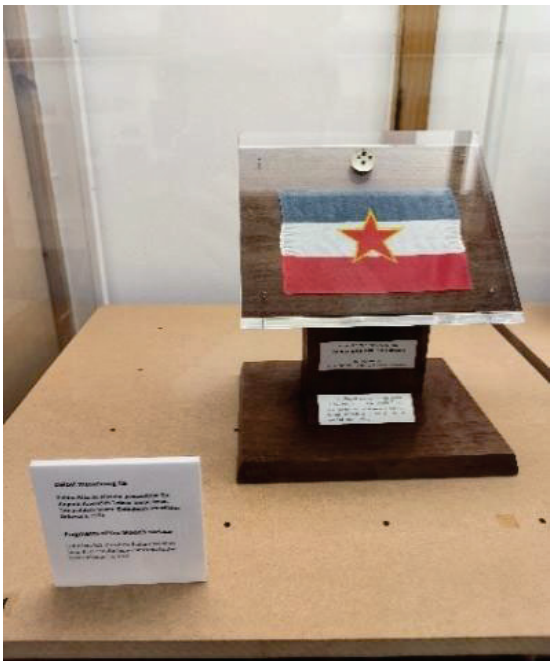
Slika 9: Sava velja za zavetnika šolstva. Okoli cerkve so prijetni lokali in stojnice, kjer si lahko privoščite popoldanski počitek. (Vrabec, 2024)

Muzej istorije Jugoslavije (Muzej jugoslovanske zgodovine)

Kompleks, ki se združuje okoli Kuće Cveća (Hiše Cvetja), groba dosmrtnega predsednika Jugoslavije Josipa Broza Tita (1892–1980), je danes najbolj obiskan muzej v Srbiji. Poleg Tita je pokopana tudi njegova žena Jovanka, v dveh sosednjih prostorih pa je na ogled stalna razstava predvsem za časa njegove smrti in vpliva. Za mavzolejem stoji Stari muzej s stalno razstavo moderne zgodovine jugoslovanskih narodov od nastanka skupne države leta 1918 do danes. Še bolj zanimiva je zbirka daril, umetnin in drugih predmetov, ki jih je Tito od številnih domačih in tujih državnikov in institucij prejemal v dar. Impozantna zbirka je izbor le 1 odstotka vsega, kar je prejel v času svojega predsednikovanja.

Slika 10: V Hiši cvetja je pokopan bivši predsednik Jugoslavije, »veliki« Josip Broz Tito (Nika Vrabec, 2024).

Slika 11: Koščki lune, ki jih je prejel Tito od ameriškega predsednika Richarda Nixona, ob pristanku ameriške Apollo 11 na Luni (Vrabec, 2024).

Alt scena

Boemska četrt Skadarlija, s pravim imenom Skadarska ulica, je že od nekdaj zbirališče beograjskih intelektualcev in umetnikov. Leži tik za Narodnim gledališčem in sredi mestnega utripa, tako da je srce tradicionalnega nočnega Beograda. Kljub prenovi je ulica ohranila svojo pristno podobo s konca 19. stoletja: znamenita gostišča, vedno živahna glasba, poleti ulične predstave – pravi magnet za turiste in domačine. Ob boemski četrti Skadarlija se nahaja tudi Cetinjska, bolj sodobna urbana alternativna četrt – v slogu Metelkove ali danske Christianie je s svojim alternativnim slogom morda še bolj privlačna za »predvsem« mlajše obiskovalce.

Slika 12: Cetinjska je polna restavracij in pivnic. (Vrabec, 2024)

Znak "?"

Najstarejša gostilna v Beogradu (zgrajena leta 1823), je spomeniško zaščitena. Ker je nastal spor s sosednjo cerkvijo v zvezi z imenom lokala, je gostilničar na hišo pritrdil ploščo s preprostim vprašajem in ime je ostalo takšno vse do danes. Tukaj te prepriča tradicionalna ponudba lokalne hrane in pijače po zelo dostopnih cenah, tudi ambient je v slogu pravih »srbskih kafan«. Vredno je poskusiti tradicionalne jedi: od čevapčičev s kajmakom do prebranca in šopske solate. Ob koncu ne sme izostati domače žganje: rakija – od klasične šljivovice (sliva) do lozovače (grozdje) in dunjovače (kutina).

Slika 14: Beograd ponuja vse: od domačih pivnic do cocktail specificiranih lokalov. (Vrabec, 2024)

September je v znamenju »teatra«

Zadnji teden v septembru se od leta 1967 začenja z mednarodnim gledališkim festivalom BITEF (Beogradski internacionalni teatarski festival). Na več prizoriščih po vsem mestu nastopajo številni nagrajeni gledališki ansambli iz mnogih držav, s predstavami pa pogosto sodelujejo tudi slovenska gledališča. Beograd je tudi sicer zelo bogat s klasično in alternativno gledališko produkcijo: Narodno pozorište, Bitef teater, Pozorište Atelje 212, Jugoslovansko dramsko pozorište …

Slika 15: Nika Vrabec

Nika Vrabec,
Psihologija (1. letnik, 2. stopnja)

PRAKSA, PRIPRAVE NA PRAKSO IN UČNE NASTOPE KOT PEDAGOŠKI ŠTUDENT (lastne izkušnje)

Hana Urankar
Geografija in zgodovina (2. letnik, 2. stopnja)
baska.hana@gmail.com
hana.urankar@student.um.si

Študij geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru ponuja možnosti vseh treh stopenj študija. Dodiplomski študij, magistrski študij (ta je razdeljen na dvopredmetni pedagoški in dvopredmetni nepedagoški) ter doktorski študij. Že tekom dodiplomskega študija, predvsem v 3. letniku, se študentom svetuje, da se odločijo oziroma vsaj razmislijo, na kateri smeri bodo študij nadaljevali. Sama sem se odločila za nadaljevanje študija na 2. stopnji na dvopredmetni pedagoški smeri.

V sklopu pedagoške smeri magistrskega študija se študentje v prvem semestru 1. letnika 2. stopnje spoznavamo z osnovami pedagogike, didaktike, pedagoške psihologije ter predmetne didaktike. V predmetnik je umeščen tudi predmet delo z otroki s posebnimi potrebami, ki ti na opazovalni in kasneje na pedagoški praksi pomaga pri razumevanju določenih prilagoditev učencev in dijakov.

Tekom magistrskega pedagoškega študija geografije imamo študentje 3 različne vrste praks. Prvo »pedagoško« prakso opravljamo v prvem semestru 1. letnika, kjer si izberemo osnovno ali srednjo šolo ter tja za en teden odidemo na opazovalno prakso. Na opazovalni praksi je zaželen mentor iz vrst svetovalne službe, ni pa nujno, da je temu tako. Tekom opazovalne prakse opazuješ delovanje izbrane šole, se pogovarjaš z mentorjem, izvedeš pogovor z vodstvom šole, se udeležiš hospitacij svojih študijskih predmetov in sodeluješ pri obšolskih dejavnostih ter dogodkih. Sama sem si za opazovalno prakso izbrala srednjo šolo (Gimnazija Celje – Center), moja mentorica je bila glavna svetovalna delavka. Prakso sem izkoristila do zadnjega trenutka, najprej sem izvedla vse obveznosti, ki smo jih imeli v dnevniku opazovalne prakse, potem sem se udeleževala hospitacij (opazovanja učne ure), dogodkov, sestankov v zbornici. Ponudila se mi je tudi priložnost, da sem kot spremljevalka pospremila skupino dijakov do kina, kjer so imeli kulturni program. Študentkam in študentom, ki se pripravljajo na prakso, svetujem, da se na šoli oglasijo že kakšen teden prej ali vsaj stopijo v stik s svojim mentorjem, da se dogovorijo glede obveznosti. Hkrati priporočam, da že prej izpolnijo osnovne informacije v dnevniku opazovalne prakse kot tudi, da si naredijo okviren načrt, kako bodo izvedli vse aktivnosti. Sama sem tekom prakse smela uporabljati prenosni računalnik, tako da sem lahko nekatere stvari pisala neposredno v dnevnik, vendar se je potrebno glede določenih specifik pozanimati pri mentorici oziroma mentorju.

V drugem semestru 1. letnika, pri nas je bilo to v mesecu aprilu, imamo študentje »pravo« pedagoško prakso na osnovni šoli in ta poteka dva delovna tedna. Tukaj si nas je večina izbrala osnovno šolo, ki smo jo obiskovali, seveda pa to ni nujno. Sama sem si izbrala

mestno šolo v Celju (III. osnovna šola Celje), ki sem jo obiskovala tudi sama. Moj mentor tako za geografijo kot za zgodovino je bil moj nekdanji učitelj. Naj bralce, ki študirajo ali bodo študirali na pedagoški smeri, hitro pomirim: tvoj mentor ni nujno tudi učitelj drugega predmeta, ki ga študiraš. Če tvoj mentor nima obeh predmetov, potem imaš za drugi predmet drugega mentorja in se glede obveznosti pri tistem predmetu dogovarjaš z njim. Ta praksa je v drugi semester umeščena zaradi pisanja učnih priprav, ki so osnova za učne nastope na praksi. Pri geografiji moraš kot študent tekom prakse opraviti vsaj 3 hospitacije in 4 učne nastope (tu se lahko 1 izmed njih ponovi v paralelki).

Pri tej pedagoški praksi je potrebno usklajevanje z mentorjem, saj pri učnih nastopih ti kot študent prevzameš njegove redne ure. Tukaj je priprava na prakso malce bolj kompleksna kot pri opazovalni praksi, saj moraš biti na vezi z mentorjem predvsem zaradi učbeniškega in delovnega gradiva. Sama sem 3 dni pred začetkom prakse šla na šolo, kjer sem se že nekaj časa pred pedagoško prakso z mentorjem dogovorila za sestanek glede izvedbe prakse. Uskladila sva urnike, določila termine hospitacij in učnih nastopov. Za učne nastope sva dorekla tudi teme in naslove, saj sem le-te potrebovala za izdelavo učne priprave. Šla sva tudi v šolsko knjižnico, kjer sem dobila učbeniško in delovno gradivo za vsak razred. Jaz sem z mentorjem načrt dela oblikovala tako, da sem v prvem tednu prakse izvedla hospitacije, v drugem tednu pa učne nastope. Tak način dela se mi je zdel primeren, saj sem pri hospitacijah spoznala razrede in videla, kako funkcionirajo, preden sem izvedla učni nastop.

Vsaka priprava na učni nastop pri praksi je pri meni potekala enako. Najprej sem pregledala učbeniško gradivo in pogledala, ali lahko kaj izvedem tudi s pomočjo atlasa. Sledile so izbrane učne metode in učne oblike, nakar sem začela s postopkom izdelave učne priprave. Za pedagoško prakso sem se posluževala podobnih učnik oblik in metod kot mentor, vendar sem za vsak učni nastop za svojo orientacijo in orientacijo učencev izdelala PowerPoint predstavitev. Ker je delo potekalo predvsem s samostojnimi delovnimi zvezki in ne z učbeniki, je delo potekalo dinamično, z metodo razgovora kot tudi z delovnimi listi. Pri učnih nastopih lahko kot študent »okusiš«, kakšno je dejansko vsakodnevno delo ter poučevanje učitelja. Kot študentu se ti zdijo priprave na nastop naporne, sam nastop želiš izvesti kar se da odlično, vendar nikoli ne moreš predvideti vseh situacij. Potrebno se je zavedati, da nekateri razredi ne delujejo enako kot drugi, tudi če gre za isto generacijo. Kot študent na praksi moraš biti pripravljen tudi na to, da se kakšen učni nastop ne bo izšel glede na tvojo učno pripravo. Vendar gre za metodo »learning by doing«, torej učenje preko dela. Smiselno je vsak učni nastop predebatirati z mentorjem in poslušati morebitne predloge in kritike. Le tako lahko napreduješ kot učitelj začetnik. Nasveti mentorja ti koristijo tudi pri izpitnem učnem nastopu, ki se izvede v mesecu maju.

Kot je bilo že omenjeno, te čaka tudi izpitni učni nastop, kjer smo vsi iz letnika izvedli učne nastope na eni izmed mariborskih šol. Med seboj smo se dogovorili, kateri termini in tematike ustrezajo vsakemu, in se na podlagi tega razdelili v termine. Prevzeli smo učne ure asistentke na oddelku za geografijo, ki sočasno poučuje na eni izmed mariborskih šol. Tukaj je potrebno poudariti, da z izjemo tega, če na tej šoli še nisi

opravljal prakse, ne poznaš kolektiva, učencev in izgleda učilnice. Dodeli se ti tematika, sam pa moraš poiskati ustrezno gradivo, ki ga učiteljica oziroma učitelj uporablja pri urah. Dobili smo okviren opis, kako učilnica izgleda, katere karte in atlase imamo na voljo. Sama sem za izpitni učni nastop dobila tematiko Ljubljanske kotline. Pri izpitnem nastopu sem se najlažje orientirala skupaj z učbenikom, izdelanim delovnim listom in PowerPointom. Tekom prakse sem opazila, da je učencem všeč, če imaš izdelano neko podlago, preko katere ti lahko sledijo. Ker gre za snov, ki se obravnava v 9. razredu osnovne šole, lahko z učenci debatiraš o določenih problematikah in tako se je lažje tebi kot študentu (vsaj pri meni je bilo tako) spustiti na nivo posameznika, ki je star 15 let. S tem lažje razumeš, kaj jim bo morda zanimivo, kaj naj ponovno poudarim … Pri izpitnem učnem nastopu si kot študent njim nepoznan in ni nujno, da se bodo v kratkih 45 minutah učnega nastopa sprostili. Na takšne situacije ali pa na situacijo, ko so učenci preveč aktivni, se moraš pred učnim nastopom pripraviti.

Ampak glede prakse, učnih nastopov in učnih priprav študentu geografije ni potrebno skrbeti, saj se na prakso pripraviš tekom študija. Veliko je tudi vaje glede različnih učnih oblik in metod, kjer v predavalnici dobiš »izkušnje« z različnimi tipi situacij. Definitivno ti tudi prvi semester 1. letnika pedagoške smeri magisterija doprinese ogromno, saj se dotakneš širše pedagogike in didaktike. Poleg tega je prisoten predmet psihologija učenja otroka in mladostnika, kjer se spoznaš tudi s pristopom učenja do posameznega učenca in skupine učencev, torej razreda. Kljub temu, da se prvi semester marsikomu zdi dolg in mogoče malce ne preveč geografsko naravnan, potem v drugem semestru opaziš, zakaj je predmetnik tako sestavljen. Vse, kar si izvedel v prvem semestru, lahko izjemno dobro uporabiš tekom pedagoške prakse.

V zadnjem, torej 2. letniku v drugem semestru, čaka študenta še strnjena pedagoška praksa na srednji šoli. Ta praksa poteka podobno kot strnjena pedagoška praksa na osnovni šoli, le da si izbereš srednjo šolo. Tudi tam moraš imeti mentorja ter opraviti hospitacije in učne nastope. To ni zadnja praksa v študiju pedagoškega študenta, saj je poleg strnjene prakse potrebno opraviti še razpršeno prakso. Pri razpršeni praksi pa na izbrano osnovno oziroma srednjo šolo hodiš le na ogled dejavnosti in dogodkov, ki jih npr. tekom strnjene prakse ne moreš obiskati, ali pa jih sploh ni. Tekom razpršene prakse lahko vidiš, kakšne dogodke in dejavnosti organizira šola, da vidiš, kako ta deluje tudi izven učilnice in izven vsakodnevnega urnika. Kot študentko zadnjega letnika me strnjena praksa na srednji šoli in razpršena praksa še čakata v naslednjem semestru. Tokrat sem veliko bolj sproščena kot sem bila na opazovalni in strnjeni pedagoški praksi na osnovni šoli, saj vem kaj pričakovati. Kot študent pa se vedno lahko obrneš na profesorja na fakulteti ali na mentorja na praksi, saj so vsi vedno pripravljeni pomagati in svetovati v primeru težav. Potrebno se je zavedati tudi, da se kot študent pedagoške smeri tekom prakse učiš, kako poučevati, kar zahteva tudi kar nekaj let prakse.

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI IN TURIZEM V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA

Žiga Majcen
Geografija in zgodovina (3. letnik 1. stopnje)
ziga.majcen@student.um.si

IZVLEČEK

Občina Slovenska Bistrica, ki se razprostira med Pohorjem in Halozami, ponuja bogate naravne in kulturne znamenitosti, ki so bistvenega pomena za razvoj turizma. Ta članek analizira naravnogeografske in družbenogeografske značilnosti ter turistično infrastrukturo občine, vključno s prenočišči ter glavnimi znamenitostmi. Članek ponuja tudi SWOT analizo, ki opredeljuje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti turizma v občini.

KLJUČNE BESEDE: Slovenska Bistrica, turizem, naravne znamenitosti, kulturna dediščina, trajnostni turizem

UVOD

Turizem je pomemben dejavnik gospodarskega razvoja številnih slovenskih občin, med katerimi se z izjemnimi naravnimi in kulturnimi danostmi izpostavlja tudi občina Slovenska Bistrica. Pokrajina, ki se razprostira med Pohorjem in Halozami, združuje pet naravnih območij: Polskavsko dolino, Ložniško dolino, Pohorje, Dravinjsko dolino in ožje mestno območje Slovenske Bistrice. Ta raznolika pokrajina ponuja bogate možnosti za razvoj turizma, saj združuje naravne lepote, rekreacijske aktivnosti in kulturne dogodke.

Občina Slovenska Bistrica spada med večje občine v Sloveniji tako po površini kot po številu prebivalcev. S površino 260 km² je uvrščena na šestnajsto mesto, po številu prebivalcev pa na dvanajsto mesto v Sloveniji. V občini je konec leta 2023 živelo 26.206 prebivalcev (Si.stat, 2024). Občino sestavlja 78 naselij, ki skupaj tvorijo 15 krajevnih skupnosti (Občina Slovenska Bistrica, 2024). Občina Slovenska Bistrica je del Podravske statistične regije in meji na 11 drugih slovenskih občin. Območje je na stiku obpanonskega in zmernega podnebja osrednje Slovenije, ki proti zahodu prehaja v predalpsko podnebje. Podnebje je vlažno in zmerno toplo z najmanj padavinami v zimskih mesecih, kar je posledica razgibanega reliefa in različnih nadmorskih višin.

Naravne danosti občine Slovenska Bistrica omogočajo številne športne in rekreacijske dejavnosti skozi vso leto. Poleti in jeseni so priljubljene aktivnosti kolesarjenje, tek v naravi, pohodništvo in športno plezanje, pozimi pa je na voljo smučanje. Ljubitelji ribolova bodo našli številne ribnike, medtem pa postaja vse bolj priljubljeno tudi športno streljanje. Poleg tega občina ponuja bogato kulturno dogajanje, kjer prijazni domačini z veseljem pripravijo različne prireditve, od lutkovnih in gledaliških predstav do plesnih in glasbenih dogodkov, vse do degustacij lokalnih vin.

Zgodovina Slovenske Bistrice sega daleč v preteklost. Istoimensko mesto je gospodarsko, upravno in kulturno središče občine. Nastalo je na križišču pomembnih cest med Mariborom, Celjem in Ptujem na ostankih rimskega naselja Civitas Negotiana. Mesto je bilo obzidano že okoli leta 1300 in je dobilo mestne pravice v začetku 14. stoletja. Njen

razvoj je pospešila železnica med Dunajem in Trstom, kar je omogočilo gradnjo številnih mestnih stavb. Danes je Slovenska Bistrica sodobno slovensko mesto z uspešnim razvojem na mnogih področjih.

Razgibanost terena in naravne lepote ponujajo obiskovalcem številne možnosti za raziskovanje. Pohorje kot del občine je priljubljena destinacija za ljubitelje narave in športnih aktivnosti. Pohorski gozdovi, čist zrak in slikoviti razgledi privabljajo pohodnike, kolesarje in ljubitelje narave iz vse Slovenije in tujine. Dravinjska in Polskavska dolina ponujata mirnejše možnosti za sprehode in raziskovanje lokalne flore in favne. Na drugi strani smučišča na Pohorju v zimskih mesecih privabljajo številne smučarje in deskarje na snegu.

Slovenska Bistrica se ponaša tudi z bogato kulturno dediščino. Mesto je znano po številnih zgodovinskih stavbah in spomenikih, ki povzemajo bogato preteklost. Mestno jedro je oblikovano v pravokotni tlorisni zasnovi, kar je značilno za srednjeveška mesta. Skozi zgodovino je utrpelo številne poškodbe zaradi turških vpadov in požarov, vendar je vedno znova obnovljeno in danes predstavlja pomembno kulturno središče.

NARAVNOGEOGRAFSKE IN DRUŽBENOGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI
NARAVNOGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Občina Slovenska Bistrica je reliefno razgibana, saj njena nadmorska višina močno niha. Najnižji deli ozemlja na skrajnem vzhodu so na približno 245 metrih nadmorske višine, medtem ko najvišji predel Žigartov vrh na Pohorju doseže 1347 metrov nadmorske višine. Povprečna nadmorska višina občine je 572,6 metra. Večji del ozemlja pokriva gričevnat svet, pri čemer južno od avtoceste najdemo nižje dele Dravinjskih goric, severno pa gričevnato vznožje Pohorja (Geografski atlas Slovenije, 1998).

Občina Slovenska Bistrica obsega naravna območja, kot so Polskavska in Ložniška dolina, Pohorje in ožje mestno območje. Pohorska pobočja so razrezana z vrsto potokov, ki tečejo deloma proti jugu v Dravinjo in deloma proti vzhodu na Dravsko polje, kjer se izgubijo v prodnati osnovi. Glavna potoka med njimi sta Polskava in Devina, ki se približujeta Dravinji ter Ložnica, ki je ustvarila široko mokrotno dolino pod Slovensko Bistrico. V južnem do jugovzhodnem delu občine je gričevje med Pohorjem in Dravinjo nizko in razčlenjeno na razgibane terase (Curk, 1968).

Slika 1: Relief Občine Slovenska Bistrica (Geopedia.si, 2024).

Največje spremembe je doživel gozd na Pohorju. V preteklosti so prevladovali jelovi, bukovi in smrekovi gozdovi, medtem ko danes prevladuje smreka. Izkoriščanje bukve za pridobivanje oglja je povzročilo največje spremembe, saj je bukev ostala predvsem na težje dostopnih območjih, medtem ko jo je drugod nadomestila smreka. Pobočja ob potoku Bistrica so strma in skalnata, gozd pa s svojo plastovitostjo zmanjšuje hitrost odtoka vode, omogoča enakomeren in upočasnjen izliv padavinske vode ter tako blaži negativne posledice erozije. Drevesa in grmovnice s svojim koreninskim pletežem mehansko utrjujejo tla in zmanjšujejo nevarnosti usadov (Bistriški vintgar, 2000).

Na Pohorju se za slovenske razmere nahaja posebno rastlinstvo. Najzanimivejša rastišča se širijo okoli Črnega jezera. Rjasti sleč raste na skalah v pragozdu ob Velikem Šumiku. Vodni orešek uspeva v ribnikih v Žabljeku, marzilko pa so našli pri Pragerskem. Na serpentinu, v Zgornji Bistrici in Kalšah, je edino slovensko rastišče kijastolistnega in nepravega ovršaja. Posebna znamenitost je zavarovani naravni odsek pohorskega naravnega gozda nad Lobnico, kjer so zanimive geomorfološke tvorbe in rastišča rastlin. (Šoštarič, 1983).

Občina leži na stiku obpanonskega in osrednjeslovenskega podnebja, ki proti zahodu prehaja v predalpsko. Podnebje je vlažno in zmerno toplo z najmanj padavinami v zimskih mesecih. Spremenljivost klimatoloških elementov je posledica reliefa in različnih nadmorskih višin. Na Črešnjevcu, na severovzhodnem delu Dravinjskih goric, ima Agencija RS za okolje meteorološko postajo na 310 metrih nadmorske višine. Povprečna temperatura zraka je med 8,4 in 9,4 °C, najhladnejši mesec je januar, najtoplejši pa julij. Trajanje sončnega obsevanja v letu znaša od 1700 do 1800 ur, povprečna količina padavin pa od 1000 do 1200 mm letno. Nevihtni dnevi so najpogostejši v juliju in avgustu (LAS, 2008).

Bistriško Pohorje

Bistriško Pohorje je del Pohorja, ki leži med Dravsko dolino na severu, Vitanjskim podoljem na jugu, Dravskim poljem in Dravinjskimi goricami na vzhodu ter Mislinjsko dolino na zahodu. Masiv Pohorja je večinoma sestavljen iz tonalita, kar je rezultat živahne vulkanske aktivnosti v geološki preteklosti, ki je na mnogih mestih spremenila apnenec v marmor. Marmorne kamnolome, zlasti pri Šmartnem na Pohorju in nad Zgornjo Bistrico, so izkoriščali že Rimljani.

Najvišji severozahodni del Bistriškega Pohorja ima značaj visoke planote, ki leži na višini od 1230 do 1330 metrov. Površina planote je razrezana v valovito zemljišče z mnogimi vlažnimi območji zaradi majhnega naklona potokov, ki tečejo med višjimi vrhovi in slemeni. Najpomembnejša in najvišja vrhova na planoti sta Žigartov vrh (1347 m) in Veliki vrh (1344 m). Planoto krasijo tudi močvirja, med katerimi je glavna atrakcija Črno jezero na višini 1171 metrov. Na planoti prevladuje sklenjen smrekov gozd.

Vzhodno in jugovzhodno od planote, in sicer na srednjih legah Pohorja, so valovite terase in ploščati hrbti, kjer so naselja in kmetijske površine. Tu so najvišje ležeča naselja občine, kot so Frajhajm, Bojtina, Planina in Smrečno. Na nižjih terasah so strnjena naselja, med katerimi je najpomembnejše gospodarsko in kulturno središče zgornjega dela Bistriškega Pohorja, Šmartno na Pohorju. Na nižjih predelih sta pomembnejši naselji Malo Tinje in Cezlak. Najnižji terasni nivo, ki se razteza po najnižjem predelu pohorskega pobočja na višini 520 do 550 metrov, je gosteje poseljen in prehaja v vznožje Pohorja, kjer se pojavlja tudi vinska trta (Titl, 1983).

Dravinjske gorice

Dravinjske gorice zavzemajo skrajni južni del občine Slovenska Bistrica. Ležijo med Pohorjem na severu in Dravskim poljem na vzhodu. Večji del Dravinjskih goric pripada občinama Poljčane in Makole, vendar majhen del še sodi v občino Slovenska Bistrica. Za ta del so značilne majhne vzpetine, travniki in njive, naselja pa so na višje ležečih diluvialnih terasah. Današnjo podobo območja je oblikoval potok Ložnica, ki je ustvaril dolinasto, zamočvirjeno dno. V preteklosti je bila mokrotnost tega predela še izrazitejša zaradi nerazvitosti regulacije potokov Bistrica in Ložnica (Titl, 1983).

Dravsko polje

Dravsko polje obsega skrajni jugovzhodni del občine in vključuje katastrska območja Gaj, Spodnja Polskava in Zgornja Polskava. Na severovzhodu sega do vznožja Pohorja, na jugovzhodu pa do obronkov Dravinjskih goric. To je popolnoma ravninski svet, ki je nastal zaradi nasipavanja v kvartarni dobi. Poleg proda je tu mnogo ilovice in peska, ki so ju nanosili potoki s Pohorja. Pri Pragerskem je pas ilovice posebno širok, kar izkoriščajo za

izdelovanje opeke. Ilovnata ravnica je zelo vlažna in zamočvirjena, območje okoli Pragerskega pa se imenuje Čreta, kjer zaradi minimalnega padca porečja Polskave voda zaostaja, kar je v preteklosti povzročalo pogoste poplave. Po izgradnji izsuševalnih kanalov je to območje zdaj izkoriščeno za travnike (Titl, 1983).

DRUŽBENOGEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Prebivalstvo

Občina Slovenska Bistrica ima po zadnjih podatkih Centralnega registra prebivalstva 26.206 prebivalcev (Si.Stat, 2024). Število prebivalcev je v občini precej upadlo od leta 1999, saj je bila najprej v letu 1999 ustavljena nova občina Oplotnica, marca leta 2006 pa sta se iz nje izločili še dve, občina Poljčane in občina Makole.

V zadnjih razpoložljivih podatkih je registrirana brezposelnost nižja od slovenskega povprečja. Povprečna mesečna neto plača na tem območju je nižja od slovenskega povprečja za približno 3 %, vendar nekoliko presega povprečno neto plačo v Podravski regiji, ki je 1.281,85 €. Na tem območju je 11.541 delovno aktivnih prebivalcev, stopnja delovne aktivnosti je enaka državnemu povprečju (68,6 %) (LAS, 2023).

V občini Slovenska Bistrica deluje javni zavod Vrtec Otona Župančiča, zasebni vrtec s koncesijo, Zavod sv. Jerneja ter vrtci na osnovnih šolah Črešnjevec, Laporje in Šmartno. Na območju deluje 14 osnovnih šol in Srednja šola Slovenska Bistrica, ki ponuja programe splošne gimnazije, štiriletna programa metalurški tehnik in ekonomski tehnik, poklicno-tehniški program ekonomski tehnik in triletni program trgovec. Tu so razvite tudi glasbene šole in podružnice, poleg tega ima občina še Ljudsko univerzo.

Gospodarstvo, kmetijstvo in gozdarstvo

Gospodarske aktivnosti v občini Slovenska Bistrica znašajo 7,7 % vseh zaposlenih v Podravski regiji. Leta 2022 so ustvarile dobrih 10 % dodane vrednosti oz. 18,3 % čistih prihodkov od gospodarskih družb v Podravju (Ajpes, 2022). Pomembni delodajalci so podjetja Impol, tovarna olja Gea, KZ Slovenska Bistrica, Kety Emmi, medtem ko igrajo pomembno vlogo tudi mala in srednja podjetja. V zadnjem času se ponovno vzpostavljata rokodelstvo in drobna obrt, ki se kažeta kot perspektivni panogi na lokalnem in državnem nivoju. Podporno okolje nudi dobre možnosti za razvoj podjetništva, turizma in drugih dejavnosti (Razvojno Informacijski Center, Območna Obrtno–Podjetniška zbornica, Razvojni Center Narave, Ljudska univerza Slovenska Bistrica).

Ob popisu kmetijstva 2010 so vsa kmetijska gospodarstva v Slovenski Bistrici skupaj imela 10.207 ha kmetijskih zemljišč. V letu 2011 je bilo v kmetijstvu kot gospodarski panogi v naši občini zaposlenih 8 % vseh prebivalcev (Dolgoročni razvojni načrt občine Slovenska Bistrica, 2013). Večino zemljišč predstavljajo travniki in pašniki (59,1 %), njive (34,9 %) in trajni nasadi (5,9 %). Po tipu kmetovanja prevladuje živinoreja (43,6 %),

sledita poljedelstvo (18,7 %) in mešana rastlinska pridelava – živinoreja (14,7 %). Večina kmetijskih površin je v območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje, kar vpliva na nižjo produktivnost in dražjo pridelavo. Ekološko kmetijstvo je priložnost za pridelovalce zaradi povpraševanja po certificiranih eko živilih. Na tem območju je 44 ekoloških kmetij, ki se večinoma ukvarjajo z živinorejo (LAS, 2023).

Pomembno tradicijo ima tudi vinogradništvo z visoko kakovostjo vin in uradno zaščitenim vinom Ritoznojčan PTP. Območje je znano tudi po čebelarstvu, ki nadaljuje dolgoletno tradicijo. Več kot polovico površine območja pokrivajo gozdovi, od katerih je 94 % gozdov v zasebni lasti. Večina gozdov je večnamenskih, sledijo gozdovi s posebnim namenom in varovalni gozdovi (Zavod za gozdove, 2023).

Infrastruktura

Cestna infrastruktura je ključna za gospodarske dejavnosti in poselitev. Območje ima ugodno prometno lego zaradi avtocestne in železniške povezave. Kakovost cestnega omrežja je večinoma slaba, še posebej v hribovitih in oddaljenih naseljih, kar je prioriteta za obnovo in izgradnjo manjkajočih povezav (Regionalni razvojni program Podravja za obdobje 2021–2027). Poselitvene razmere so se spremenile in veliko je tudi število dnevnih migracij, tako da se motorni promet povečuje, kar negativno vpliva na okolje in kakovost bivanja. Prizadevanja so posledično usmerjena v zmanjševanje motornega prometa in spodbujanje trajnostnih oblik transporta. Infrastrukturi za pešce in kolesarje sta slabo razviti, a se razvijata.

Geografske značilnosti območja omogočajo aktivno preživljanje prostega časa v naravi. Pohodništvo, gorsko kolesarjenje in jahanje so priljubljene dejavnosti. Na območju so številne pohodne, učne in tematske poti, ki omogočajo razvoj trajnostnega turizma. Mesto Slovenska Bistrica se ponaša s športnim parkom, ki vključuje različne športne površine. Turizem je povezan s kmetijstvom, naravno in kulturno dediščino, športom in rekreacijo na prostem. Vinsko-turistične ceste dopolnjujejo primarno turistično ponudbo. Osrednji turistično-rekreativni center je Hotel Jakec Trije Kralji, medtem ko Olimpijsko strelišče Gaj na Pragerskem pritegne številne športne navdušence.

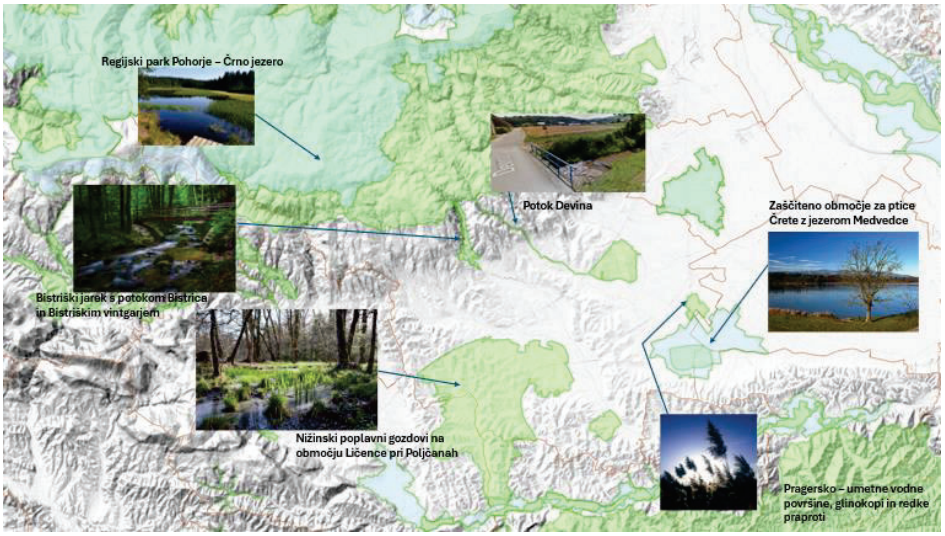
GLAVNE TURISTIČNE ZNAMENITOSTI, DOGODKI IN PRIREDITVE V OBČINI

Slovenska Bistrica je na področju turizma zadnje čase vedno bolj aktivna, saj se udeležuje projektov in sodeluje z drugimi mesti in državami. Mesto ponuja veliko prenočitvenih kapacitet in gostilniških obratov. V občini je ogromno naravnih in kulturnih znamenitosti, ki imajo veliko potenciala za večjo prepoznavnost in vključenost v turistično ponudbo.

Naravne znamenitosti

Turistična destinacija Slovenska Bistrica ima veliko naravnih znamenitosti. Med najprepoznavnejše spadajo (TIC, 2024):

- Bistriški vintgar je geomorfološki naravni spomenik, ki ga je ustvaril potok Bistrica. Izvira v Bojtini, na svoji poti pa razprostira slikovito sotesko. Ustvarja številne brzice in slapove. Vintgar predstavlja izredno zanimivo turistično in izobraževalno pot, saj vsebuje tako naravne kot kulturne znamenitosti, kot so ostanki rimskega kamnoloma, Ančnikovo gradišče, slap Šum, izvir potoka Bistrice in druge. Ta vintgar je tudi dom raznovrstnim kamninam in nekaterim redkim rastlinskim vrstam.
- Črno jezero je umetno zajezena kotanja z nasipom, ki jo je pred več kot 130 leti zajezil lastnik dobršnega dela pohorskih gozdov zaradi potrebe vodne akumulacije pri splavilu lesa v dolino kotanjo in tako vanjo ujel temno vodo Černjave. Jezero je danes naravni spomenik, ki skupaj z okolico in močvirsko favno predstavlja naravni rezervat in bivališče najrazličnejšim pticam.
- Grajski park je nastal v drugi polovici 16. stoletja kot spomenik oblikovane narave. Prvotna geometrična zasnova parka je sčasoma izginila in ohranila se je le z gabrovim drevoredom, medtem ko je preostala površina parka ostala oblikovana v svobodnem krajinskem slogu.
- Krajinski park Rački ribniki - Požeg je od leta 1992 zavarovan kot krajinski park zaradi bogate naravne dediščine, od katerih le delček leži na območju občine Slovenska Bistrica.
- Botanični vrt TAL 2000 je na območju krajinskega parka Rački ribniki – Požeg, in sicer gre za manjši zasebni botanični vrt.
- Kamnolom čizlakita nam daje kamnino, ki je ena najlepših in najpomembnejših pri nas. V gradbeništvu jo zelo cenijo kot okrasni kamen – z njo je obloženo pročelje slovenskega parlamenta. Nahajališče kamnoloma v Cezlaku je edino znano nahajališče te kamnine v Sloveniji in eno izmed petih nahajališč v Evropi. Zaradi izjemne redkosti je kamnolom čizlakita prenehal obratovati, odnašanje kamnin pa je prepovedano.
- Krajinski park Žabljek - Videž predstavlja sklop štirih ribnikov ob potoku Lisičji. Dno doline med ribniki obraščajo obvodne gozdne združbe in trstičje. Ribniki in dno doline predstavljajo življenjski prostor vodnim in obvodnim rastlinam ter živalim.
- Svet ob Ložnici se razprostira ob potoku Ložnica, ki se pod Makolami izlije v Dravinjo. V svojem zadnjem delu je precej počasen in tudi večkrat prestopi bregove, kljub vsemu pa je pravi raj za obvodne živali in mnoge značilne rastline.

Slika 2: Natura 2000 na območju Slovenske Bistrice (Naravovarstveni atlas, 2024).

Kulturne znamenitosti

- Grad Slovenska Bistrica je osrednji mestni in občinski kulturni center. V pisnih virih se prvič omenja leta 1313. V današnjih časih so v njem na ogled številne razstave, kulturne prireditve, poročna dvorana, v zadnjem času pa tudi vedno več aktivnosti za najmlajše.
- Graslov stolp je nekdanji obrambni stolp, ki je bil sestavni del mestnega obzidja. Predstavlja izredno dobro ohranjeno srednjeveško zgradbo. Po daljši prenovi je leta 2003 odprl vrata razstavni dejavnosti in s tem postal restavriran objekt z restavriranimi prostori v treh etažah.
- Trg Svobode z Rotovžem je v celoti zavarovan kot primer staromeške trške arhitekture. Posebno vrednost predstavljajo visoke opečnate strehe in detajli, kot so portali, fasadna plastika, baročni kip v vogalni niši in druge podrobnosti.
- Gradišče je trg, ki je kvadratne oblike in predstavlja najstarejše vaško jedro mesta. Sredi Gradišča je danes vodnjak, okoli katerega rastejo štirje mogočni kostanji.
- Trg Alfonza Šarha se je razvil ob deželni cesti v prvi polovici 18. stoletja. Kip Brezmadežne Marije, ki daje trgu osrednji poudarek, je bil postavljen v letu 1771.
- Ančnikovo gradišče je nahajališče ostankov poznoantične in zgodnjesrednjeveške utrdbe, ki leži nad sotesko potoka. V času zadnjih izkopavanj so arheologi na območju gradišča izkopali kovaške izdelke, bojno orožje, orodje, novce in keramiko, najzanimivejša pa sta bronasta kipca Merkurja in Apolona, ki pričata o materialnem in duhovnem stanju prebivalcev te naselbine.

- Bojišče Pohorskega bataljona je območje zadnjega boja Pohorskega bataljona. V muzeju na Osankarici je možen tudi ogled razstave Partizansko Pohorje, maketa zemljanke z muzealijami in projekcija dokumentarnega filma.
- Dvorec Zgornja Polskava je dvonadstropni dvorec, ki je bil nadzidan in oplemeniten s stopniščem in kapelo v času baroka, včasih je segal vse do rečice Polskava, danes pa je deležen temeljite obnove.
- Jakčev mlin ob potoku Ložnica predstavlja enega izmed zadnjih delujočih vodnih mlinov v občini Slovenska Bistrica. Poleg zunanjosti in notranjosti mlina si je mogoče ogledati tudi delovanje vodnega kolesa in celotno mehaniko delovanja mlina.
- Stalne zbirke in razstave so posebnega pomena, saj lahko v občini občudujete Muzej starodobnih motociklov, zbirko železnih eksponatov in zbirko starih šivalnih strojev.
- Bolnica Jesen je edina obnovljena partizanska bolnišnica na vzhodnem Pohorju, to bolnišnico so začeli graditi v drugi polovici oktobra 1944, od koder prihaja tudi njeno ime Jesen.
- Sakralni objekti skrivajo svoj čar predvsem v številnih cerkvah: Župnijska cerkev sv. Jerneja v Slovenski Bistrici, cerkev Marije sedmih žalosti v Slovenski Bistrici, cerkev sv. Jožefa v Slovenski Bistrici, cerkev sv. Marjete na Ritoznoju, cerkev sv. Martina na Šmartnem na Pohorju, cerkev sv. Filipa in Jakoba v Laporju, cerkev Marijinega brezmadežnega srca na Pragerskem, cerkev sv. Štefana na Spodnji Polskavi, cerkev sv. Mihaela na Črešnjevcu, cerkev sv. Petra in sv. Pavla na Tinju, cerkev sv. Henrika na Pohorju in še mnogi drugi.

Kulturnih znamenitosti je še mnogo več, nekaj izmed njih je lepo urejenih in turistično aktivnih, medtem ko so ostale znamenitosti zapuščene, brez namena in nujno potrebne prenove. Prenove so zlasti v lasti občine oz. države, ki se zaradi komplikacij raje ne odloča za investicije (TIC, 2024).

Prireditve v občini

Kljub vsakodnevnim prireditvam, srečanjem, koncertom in pogovorom predstavljam tiste, ki so v občini prisotne skozi vso leto in se odvijajo vsako leto (TIC, 2024):

- Pust na Bistriškem poteka pod okriljem povorke, v kateri osnovnošolci, srednješolci in vrtčevski otroci pokažejo svoje pustne maske, ki so jih izdelali skupaj z mentorji, učitelji in starši. Povorko spremljajo tudi godbe na pihala in tradicionalni slovenski kurenti.
- Kramarski sejem na cvetni petek se odvije teden dni pred veliko nočjo, na njem pa se po ulicah Slovenske Bistrice s svojimi izdelki predstavijo sejmarji iz vse Slovenije.
- Srečanje turističnih podmladkov poteka v sklopu prireditve Tkanje prijateljstva z nitkami turizma. Srečajo se člani turističnih podmladkov iz osnovnih šol, srednje šole in vrtca, ki delujejo na območju pod okriljem medobčinske turistične zveze. Mladi raziskujejo svoj domači kraj z okolico in se na zaključni prireditvi predstavijo z raziskovalno nalogo ali postavijo stojnice, na katerih svoje ugotovitve delijo z drugimi.
- Starobistriški večeri predstavljajo niz dogodkov, organiziranih v poletnem času, v okviru katerih lahko obiskovalci v ambientu notranjega dvorišča gradu Slovenska Bistrica uživajo v glasbenih ali gledaliških prireditvah, na katerih se predstavljajo priznani umetniki iz Slovenije in tujine.
- Kornfest poteka vsako leto ob koncu šolskega leta pod okriljem organizacije kulturnega društva Koruzno zrno iz Slovenske Bistrice. Gre za festival lutk, na katerem se s predstavami za odrasle in otroke predstavijo lutkovne skupine iz domače in sosednjih občin.
- Spodnjepolskavsko poletje se odvija na Spodnji Polskavi v času poletnih počitnic, ko Spodnja Polskava praznuje svoj krajevni praznik. Obiskovalci se lahko udeležijo različnih prireditev, predvsem koncertov, gledaliških predstav, blagoslova v cerkvi svetega Štefana ter športnih in zabavnih prireditev.
- Podobe bistriških domačij veljajo za tradicionalno turistično prireditev s številnimi razstavami vinogradnikov, sadjarjev, zeliščarjev, aktivov kmečkih žena, čebelarjev, šolarjev in predstavitvami tradicionalnih obrti in običajev. Organizirana je tudi kmečka tržnica. Med drugim se lahko prisluhne tudi ljudskim skupinam in predavanjem, obiskovalci pa se lahko udeležijo okroglih miz in si izmenjajo mnenja o aktualnih temah na področju turizma in kulture.
- Veseli december na mestnem trgu velja za center dogajanja v središču Slovenske Bistrice na Trgu Svobode pred božičnimi prazniki in časovno sovpada s tradicionalnim božičnim sejmom. Trg oživi ob različnih nastopih otroških in odraslih glasbenih skupin, najmlajše občane pa obiščejo trije dobri možje. Tudi za silvestrovo je na mestnem trgu poskrbljeno za dobro vzdušje in zabavni program.

TURISTIČNA INFRASTRUKTURA

Turistična infrastruktura v Slovenski Bistrici je raznolika in dobro razvita, kar omogoča prijetno bivanje in raziskovanje tega območja. Turistično-informativni center (TIC) je osrednja točka za informacije tako domačih kot tujih turistov, njihovi cilji pa so usmerjeni v razvoj turizma na območju Slovenske Bistrice, kar vključuje tudi aktivno spletno stran in prisotnost na družabnih omrežjih. Poleg TIC-a deluje tudi Razvojno-informacijski center (RIC), ki se osredotoča na podporo podjetništvu, gospodarskemu razvoju in turizmu na tem območju. RIC je aktiven tudi na spletni strani in družabnih omrežjih ter organizira dogodke in delavnice.

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica skrbi za kulturno dediščino, organizira prireditve ter ponuja različne delavnice. Med zasebnimi zbiratelji izstopajo zbirka starih šivalnih strojev družine Babič in Muzej starodobnih športnih motociklov, ki prispevata k turistični ponudbi kraja. Javni prevoz je dobro urejen, vendar bi bila izgradnja kolesarskih poti in parkirišč koristna za izboljšanje dostopnosti.

Slovenska Bistrica je znana športna destinacija in pritegne veliko športnega turizma. V zadnjih letih je poudarek na obnovi in izgradnji športne infrastrukture. Mesto ima dve športni dvorani, namenjeni športnim in kulturnim dogodkom, več teniških centrov z zunanjimi in notranjimi igrišči, nogometna, košarkarska in odbojkarska igrišča, skate park, fitnes na prostem, stadion, atletsko dvorano, več otroških igral, več fitnes centrov, kegljišče, bowling stezo, naravna plezališča in od leta 2023 tudi nov Plezalni center (največji v Sloveniji), kopališče, pozimi pa se postavi tudi drsališče. Zgradil se je tudi športni park za kolesa, korenito obnovo pa je doživelo tudi mestno kopališče. Na področju wellnessa sta sicer na voljo dva centra.

Prenočišča

Pri raziskovanju Pohorja lahko za bivanje uporabimo katerega izmed planinskih domov ali razne apartmaje, v primeru odkrivanja skritih kotičkov pa lahko izberemo hotele ali gostišča s prenočišči.

Slovenska Bistrica ponuja tri hotele s tremi zvezdicami: Hotel Leonardo, ki ponuja 50 udobnih sob po ceni okoli 58 evrov na noč, Hotel Jakec na Treh Kraljih ima 16 hotelskih sob in Hotel Zarja na Pohorju, ki ima 24 sob. V občini Slovenska Bistrica so štiri gostišča s prenočišči, od katerih imajo vsa 3 zvezdice: Gostišče pri Janezu – 14 sob in 1 apartma, Gostišče Iršič – 14 sob, Gostišče Golob – 15 sob in Gostilna Danica – 1 triposteljna soba in 5 dvoposteljnih sob.

V Slovenski Bistrici je na voljo tudi deset apartmajev, to so Apartmaja Vintgar, Zeleni Dragulj, Nastanitev Panorama Cottage, Družinska koča Sova, Panorama koča Visole, Senik Visole, Suita na kozolcu Visole, Apartmaji Planina pod Šumikom, Apartma Center Vintgar in Apartma hiša Jurgovo.

V Slovenski Bistrici je na voljo ena glamping nastanitev, Panorama glamping Visole, ki ponuja intimno bivanje v naravi s panoramskim razgledom in masažnim bazenom,

obstaja pa tudi Pivnica in prenočišča Velnes, ki oddaja le 2 sobi. Sobe pa ponujajo tudi v dveh planinskih kočah (Koča na pesku in Ruška koča).

SWOT ANALIZA TURIZMA V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA

PREDNOSTI	SLABOSTI
• Geografska lega (primerna za več oblik turizma), • visoka stopnja ohranjene biotske raznovrstnosti in pestrosti naravnih vrednot, območij Natura 2000 in ostalih zavarovanih območij, • bogata naravna in kulturna dediščina, • obstoječa turistična infrastruktura (prenočišča, športna, gostinska, rekreacijska infrastruktura …), • tradicionalne prireditve in dogodki, • bližina večjih mest (Celje, Maribor), • možnost razvoja turizma čez celo sezono.	• Razdrobljena in nepovezana turistična ponudba (prenočišča in gostišča ne sodelujejo med seboj in s turističnimi društvi), • slabo urejene ali neobstoječe kolesarske poti, • slaba promocija občine, krajev v občini in znamenitosti, • premalo zavedanja pri lokalnem prebivalstvu o pomenu turizma, • nepoznanost same občine.
PRILOŽNOSTI	**NEVARNOSTI**
• Razvoj ekološkega in trajnostnega turizma, • povečanje promocije samih znamenitosti, občine in ostalih krajev v občini, • povezovanje z drugimi turističnimi destinacijami (povezovanje s sosednjimi občinami npr. Zreče, Poljčane, Slovenske Konjice …), • razvoj Wellness turizma, • izkoristek priložnosti v okviru športnega turizma, • nadgradnja že obstoječe ali izgradnja nove infrastrukture, • možnost razvoja turizma na podeželju,	• Konkurenčne destinacije, • okoljski vplivi večjega števila turistov, • nezadostna vlaganja v turizem, • administrativne ovire, • nepoznavanje občine, • vpliv podnebnih sprememb na turizem (zelene zime).

• razvoj blagovne znamke destinacije, • možnosti za aktivnosti v naravi (počitnice v naravi, športni turizem, pohodništvo, kolesarstvo …).	

SKLEP

Občina Slovenska Bistrica je ena izmed pomembnejših turističnih destinacij v Sloveniji, ki obiskovalcem ponuja širok spekter naravnih in kulturnih znamenitosti. Občina ponuja pestro izbiro aktivnosti za različne vrste turistov, od kolesarjenja in pohodništva po slikovitih poteh do športnih aktivnosti v sodobnih športnih objektih. Bogata kulturna dediščina občine, ki jo ohranjajo muzeji in kulturne prireditve, še dodatno obogati obiskovalčevo izkušnjo. Grad Slovenska Bistrica z zgodovinskimi zbirkami in možnostjo organizacije porok je ena izmed ključnih atrakcij, ki pritegne številne turiste.

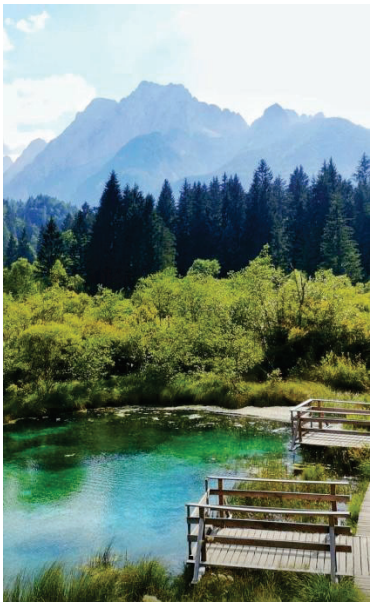
V občini Slovenska Bistrica obstajajo tudi določeni izzivi, ki jih občina še vedno rešuje. Pomanjkanje parkirišč v središču mesta predstavlja oviro za nemoten obisk, medtem ko bi dodatna infrastruktura, kot je železniški tir do mesta, izboljšala dostopnost za turiste, ki potujejo z vlakom. Wellness turizem še vedno predstavlja neizkoriščen potencial.

Kljub tem izzivom občina uspešno gradi svojo prepoznavnost kot turistična destinacija, saj nenehno razvija in promovira svoje naravne in kulturne vire. Za prihodnost bo ključnega pomena nadaljnje vlaganje v infrastrukturo, izboljšanje dostopnosti ter trajnostni razvoj turizma, ki bo ohranjal naravne in kulturne vrednote, hkrati pa pripomogel h gospodarski rasti lokalnega prebivalstva. Z usmeritvijo na inovacije in ohranjanje tradicije ima Slovenska Bistrica velik potencial, da postane ena izmed najbolj iskanih turističnih destinacij v Sloveniji.

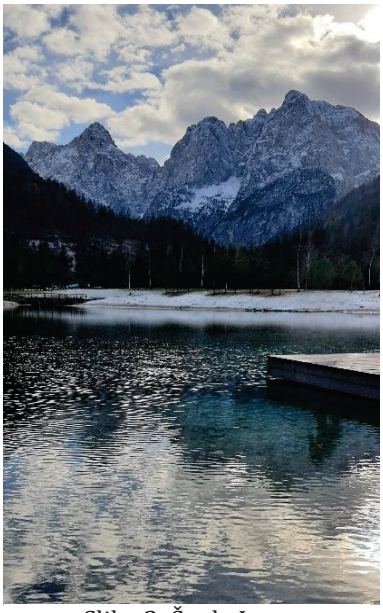
FOTOGRAFSKI NATEČAJ

REKE SLOVENIJE (REKE, JEZERA IN SLAPOVI)

V študijskem letu 2023/2024 je Društvo študentov geografije Maribor ponovno razpisalo fotografski natečaj za naslovnico nove številke študentske geografske revije GEOum. Na fotografskem natečaju z naslovom »Vode Slovenije (reke, jezera in slapovi)«, so lahko sodelovali vsi ljubitelji narave, ki so v objektiv ujeli čudovite prizore. Izmed vseh fotografij, ki smo jih prejeli, je največ glasov dobila fotografija Maje Horvat. Fotografija krasi naslovnico letošnje osme številke revije GEOum. Vsem, ki ste poslali fotografije, se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje in pomoč pri oblikovanju revije. Upamo, da bomo tudi v prihodnje uspešno izvedli fotografske natečaje in z objavo fotografij osrečili še kakšnega nadobudnega fotografa.

Slika 1: Ela Ivana Rataj

Slika 2: Špela Leva

Slika 3: Nika Jager

VIRI IN LITERATURA

VIETNAM – TAM, KJER NARAVA SREČA ZGODOVINO

- Asia Society. (2024). Religion in Vietnam. Asia Society. Dostopno: november 6, 2024, pridobljeno: https://asiasociety.org/education/religion-vietnam.
- BBC. (2014). Ho Chi Minh (1890-1969). BBC History. Dostopno: november 5, 2024, pridobljeno: https://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/ho_chi_minh.shtml.
- History.com Editors. (2024). Vietnam War. History. Dostopno: november 5, 2024, pridobljeno: https://www.history.com/topics/vietnam-war.
- Time Doctor. (2024). Average salary in Vietnam. Time Doctor. Dostopno: november 6, 2024, pridobljeno: https://www.timedoctor.com/blog/average-salary-in-vietnam/.
- Vietnam Coracle. (2014). Dalat. Vietnam Coracle. Dostopno: november 6, 2024, pridobljeno: https://www.vietnamcoracle.com/browse/destinations/dalat/.

»KAO DA HE BILO NEKAD« - BEOGRAJSKA JUGONOSTALGIJA

- Stone, A. (2006). Best of Belgrade: the ultimate pocket guide & map. Lonely Planet Publications.

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI IN TURIZEM V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA

- Kanop, M., Jenčič, S., Bistriški vintgar, Slovenska Bistrica, Občina Slovenska Bistrica 2000.
- Curk, J., Ozemlje slovenjebistriške občine, Ljubljana 1968, (Zbirka vodnikov: Kulturni in naravni spomeniki Slovenije).
- Geografski atlas Slovenije: država v prostoru in času, Ljubljana 1998.
- Titl, J., Zemljepisni oris občine Slovenska Bistrica, v: Zbornik občine Slovenska Bistrica, zv. 1. Slovenska Bistrica, Skupščina občine in Kulturna skupnost 1983.
- Razvojno informacijski center Slovenska Bistrica, dostopno na: https://tic-sb.si/.
- Občina Slovenska Bistrica, dostopno na: https://www.slovenska-bistrica.si/.
- Naravovarstveni atlas Slovenije, dostopno na: https://www.naravovarstveni-atlas.si/web/profile.aspx?id=N2K@ZRSVNJ&AspxAutoDetectCookieSupport=1.
- Črno jezero, dostopno na https://kraji.eu/slovenija/pohorje_crno_jezero/slo.
- Ličenca pri Poljčanah, dostopno na: https://natura2000.gov.si/narava/obmocja/SI3000214/.
- LAS Med Pohorjem in Bočem, dostopno na: https://www.lasmedpohorjeminbocem.si/.
- Bistričan.si, Ustanovljen LAS Med Pohorjem in Bočem, dostopno na: https://www.bistrican.si/index.php?option=com_k2&view=item&id=3967:ustanovljen-las-med-pohorjem-in-bocem&Itemid=761.

REVIJA GEOUM JE NASTALA V SODELOVANJU S/Z:

in

2591-2429